

विश्लेषकहरू भन्नु- जनविरोधी यो कसमाथि कारवाही हुनुपर्छ, ०४६ सालपछि
 अर्थात् खर्चपति राजनीतिबाट कसरी सम्भव छ ? सम्पत्ति शुद्धीकरणको सुई त्यतातिर
 सोभिनुपर्ने हो ? देउवा, ओली, प्रचण्ड र अन्य नेतामाथि तर्कियो भने के होला ?

नेपाल मिलेर काम गर्न तैयार

K P Sharma Oli
 Congratulations to H.E. Mr. Donald J. Trump on assuming office as the 47th President of the USA. Best wishes for a successful tenure. Nepal and the US share 75+ years of warm ties, and I look forward to working together to further strengthen our partnership. @realDonaldTrump

प्रधानमन्त्री केपी ओलीले अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पलाई बधाई दिँदै मिलेर काम गर्न उत्सुक छु भन्ने सन्देश दिएका छन्। प्रधानमन्त्रीले समाजिक सञ्जाल एक्समाफत अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पलाई बधाई दिएका हुन्। प्रम ओलीले सन्देशमा लेखेका छन्- 'संयुक्त राज्य अमेरिकाको ४७औँ राष्ट्रपतिको रूपमा कार्यभार सम्हाल्नु भएकोमा डोनाल्ड जे. ट्रम्पलाई हार्दिक बधाई तथा शुभकामना छ। नेपाल र अमेरिकाबीच ७५ भन्दा बढी वर्षदेखि आत्मीय सम्बन्ध रहँदै आएको छ, र म यो साझेदारीलाई अझ बलियो बनाउन सँगै काम गर्न उत्सुक छु।'

तर अमेरिकी कानूनविपरित अमेरिकामा रहेका सबैलाई फकाउ गर्दै फिर्ता पठाउन थालेपछि राष्ट्रपति ट्रम्पको कार्यकालको सुरुआत विश्वभरि नै चर्चाको विषय बनेको छ। समाचारअनुसार अनियमित रूपमा अमेरिका पसेका र वसेका नेपालीहरूको संख्या ३ हजार रहेको र तिनीहरू फिर्ता पठाउने विषयमा नेपाललेके गर्ला ? नेपालको परराष्ट्रमन्त्रालय र प्रधानमन्त्रीले सुख खोलेका छैनन्।

राष्ट्रिय परिचयपत्र किन ?

नेपाली नागरिकता भएपछि राष्ट्रिय परिचयपत्र किन चाहियो ? राष्ट्रिय परिचयपत्र खारेज हुनुपर्छ भन्दै **सूचना प्रविधि समाज**ले राजधानीमा प्रदर्शन गरेको छ। शनिवार यो समाजले माइतीघर मण्डलमा प्रदर्शन गरेको हो। यो समाजको आरोग्य छ- सरकारले राष्ट्रिय परिचयपत्रको टेक्ना विदेशी कम्पनीलाई दिएको छ र यसले नेपाल र नेपालीको जीवनमा गम्भीर साइबर सुरक्षा चुनौती ल्याउने प्रदर्शनकारीहरूले दावी गरेका छन्। तर सरकारले राष्ट्रिय परिचयपत्रलाई हरेक क्षेत्रमा अनिवार्य गर्न निर्देशन दिएको छ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र खारेज हुनुपर्छ भनेर दिएको निवेदनलाई सर्वोच्च अदालतले खारेज गरिदिएपछि सूचना प्रविधि समाज आन्दोलित भएको हो। सूचना प्रविधि समाजले राष्ट्रिय परिचयपत्र अनिवार्य गर्ने निर्णय घातक भएको तर्क गरिरहेका छन्। राष्ट्रिय परिचयपत्र खारेज गर्नुपर्ने भन्दै नेपाल सूचना-प्रविधि समाजले समाजका सबै वर्ग, सासद, नागरिक समाज, विज्ञ, विशेषज्ञहरूलाई समेत गुहार लगाएको छ। आन्दोलनले चर्चाको रूप लिएको छैन।

यो समाजको भनाइ छ- नेपालीको भविष्यलाई समाप्त पार्ने र सम्पूर्ण जानकारी विदेशीलाई दिने कार्य राष्ट्रिय परिचयपत्रका माध्यमबाट हुने भएकाले राष्ट्रिय परिचयपत्र खारेज हुनुपर्छ भन्ने उनीहरूको जोड रहेको छ। प्रत्येक नेपाली एक हुनुपर्छ र यो राष्ट्रघाती निर्णयको विरोध गर्नुपर्छ।

सूचना प्रविधि समाजले प्रदर्शनका क्रममा 'राष्ट्रिय परिचयपत्र खारेज गर', 'साइबरसुरक्षा सावैभूमसता कायम गर', 'पुर्तिकावादी व्यवस्था मुर्दाबाद' जस्ता नारा लेखिएको प्लेकार्ड प्रदर्शन गरेका थिए। केही प्रदर्शनकारीले नारा समेत लगाएका थिए। स्मरणिय के पनि छ भने केही वकिल लगायतका राष्ट्रवादीहरू इन्डोस्ट्र नम्बरका विषयमा आन्दोलित छन्। उनीहरूको आन्दोलन पनि अदालत नै पुगेको हो। तर सरकारले अनिवार्य गरे पनि अहिलेसम्म इन्डोस्ट्र नम्बर अनिवार्य भइसकेको देखिदैन। राष्ट्रिय परिचयपत्र जस्तै इन्डोस्ट्र नम्बरको खर्च पनि ऋण सहयोग नै

हो र यसबाट टेकेदार पोस्ने र नेपालीको गोप्यता विदेशीको हातमा पुग्दाउने पडत्यन भइरहेको छ। जसरी पासपोर्ट, लालपत्र, लाइसेन्सको सभरसमेतको गोप्यता छैन र गोप्यताको खतरा छ, त्यसैगरी राष्ट्रिय परिचयपत्रले पनि नेपालीको गोप्य सूचना विदेशीको हातमा पुग्दाउनेछ। यसैबीच क्यान महासंघले माघ २४ गतेदेखि २९ गतेसम्म नयाँ सूचना प्रविधि प्रदर्शन गर्न थालेको छ। सूचना प्रविधिको प्रदर्शन आफैमा राम्रो हो। यसबाट सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रका नयाँ-नयाँ प्रविधि बुझ्न र सिक्न सकिने छ।

२८औँ संस्करणको क्यान इन्फोटेक मेला भुक्तियोगपट्टि हलमा हुनेछ। साथै नेपाली इन्डोस्ट्रियल, प्रतिभा र स्टार्टअपलाई विशेष प्राथमिकता दिइएको छ। के छनू सूचना प्रविधि पूर्वाधारको अवस्था र चुनौतीहरू ? यसबारेमा पनि इच्छुकहरूले सबै जानकारी पाउन सकिने भनिन्छ।

टीआरसी करायो, करायो, हरायो

६ महिनामा सम्पन्न गरिने अनैतिक संक्रमणकालीन न्याय सम्पादन १८ वर्ष भइसकदा पनि केही हुनसकेन। पटक पटक सङ्क्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी दुई आयोग सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग र वेपत्ता पारिक्ताको छानविन आयोग गठन भयो। गोप्य राखिने भनेर उजुरी मागियो, ६४ हजार उजुरी पनि परेका छन्, तर ती गठित आयोगको म्याद सकिएर नयाँ गठन गर्न सुरु गरिएको आयोग बीचैमा स्थगित हुनपुगेको छ।

१० वर्षे जनमुद्रकालीन समयमा अन्तुसन्धान गर्नुका साथै इन्टरनेटबाट न्यायिक निरूपणको अवस्था पुनः अनिश्चित बन्नपुगेको छ। दुईपटक गठित आयोगले नतिजा दिन सकेनन्। पहिलोपटक आयोग नै गठन हुनसकेको छैन। आयोगमा राजनीतिक पार्टीको भागवण्डा नभइमा न्याय सम्पादन अनिश्चित बनेको हो। पीडितहरू कतिपय मरिसके, कति समस्यामा छन्, हारगुहार गरिरहेका छन्। पीडकहरू सत्ता र सहज जीवन विताइरहेका छन्। विश्व नजरमा नेपाल दण्डहीन मुलुक भनेर बदनमा छ।

विश्वशक्तिको स्वयंसेवक प्रतिस्पर्धा

युएसआईडिले नेपालका गैर सरकारी संस्था मार्फत सञ्चालन गर्दै आएका कार्यक्रममा समेत स्वयंसेवक राखे सोच बनाएको छ। आफ्नो देशको मात्र नभएर अरु देशले ल्याएका स्वयंसेवकको व्यवस्थापन समेत गर्ने सोच युएसआईडिले गरेको छ।

चीर्माथि स्वयंसेवक रहेको क्षेत्रमा जसरी भएपनि स्वयंसेवक राख्ने सोचका साथ युएसआईडिले अहिले अगाडि बढेको छ। नेपालस्थित अमेरिकन दूतावासले समेत शिक्षामा मात्र नभएर अन्य क्षेत्रमा समेत स्वयंसेवक कार्यक्रम सञ्चालनको अनुमतिको लागि नेपाल सरकारसँग आग्रह गरेको छ। नेपाल सरकारले चीनसँग भाषा स्वयंसेवक नेपालका विद्यालयमा पठाउने विषयमा नेपाल सरकारले चीनसँग सम्झौता गरेपछि अन्य पाँच देशका स्वयंसेवकहरू यो कार्यक्रम असफल पार्ने एक ठाउँमा उभिएको देखिन्छ। उनीहरूले नेपाल सरकारसँग नेपालको विकासमा सघाउन आवश्यक स्वयंसेवक माग गर्न आग्रह गरेका छन्।

नेपाल सरकारले संख्या तोकने अवस्था नभएका कारण नेपालको ग्रामिण क्षेत्रमा यि देशहरूले सञ्चालन गरेका कार्यक्रममा स्वयंसेवक परिचालनको अनुमति समेत सरकारसँग मागिएको छ। सरकारले अनुमति दियो भने युएसआईडिले मात्र आफ्नो परियोजनाको लागि हजारौँ अमेरिकन स्वयंसेवक नेपाल भित्राउने छ। नेपालको ग्रामिण क्षेत्रमा रहेर भाषा शिक्षा पढान गर्दै आएका स्वयंसेवक कार्यक्रमहरू पछिल्लो समयमा प्राविधिक क्षेत्रमा केन्द्रित हुँदै गएका छन्। अमेरिकाले पछिल्लो समयमा बाघ सुरक्षा स्वयंसेवकका रूपमा नेपालको ग्रामिण क्षेत्रमा आफ्ना नागरिकहरू पठाउँदै आएको छ।

वीरगञ्जमै ५० बिगाह खायो भारतले

वीरगञ्ज भन्सारसँग जोडिएको ५० बिगाह नेपाली भूभागको लालपत्र नेपालीसँग छ, जग्गा भारतले खाईदियो। पर्स १ मा पर्ने नेपाली जग्गा भारतमा पारेर पिलर ३९१ र ३९२ खडा गरियो। यसमा संयुक्त सीमा सभेक्षकमा खटएका नेपाली सभेक्षकसँग भारतसँग मिलेको बताइने गरेको छ।

सन २०१८ को संयुक्त नापी हुँदा नेपाली भूभाग भारतमा पारिएपछि हालसम्म पनि कुनै दल वा नेतृत्व यसबारेमा बोलेका छैनन्। हुन त कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियादुरा नै भारतको नक्सामा हावमा र लिपुलेकबाट चीन र भारतले व्यापार गर्ने, कैलाश मानसरोवर जाने राजमार्ग नै खोलासकदा पनि नेपालले एकशब्द बोलेको छैन। यस्तो राजनीति र सरकार, जनप्रतिनिधि र नागरिक समाज, युद्धिजीवी र चिन्तक भएका मुलुकको अस्तित्व यसैगरी विनष्ट हुँदै जानु कुन नौलो कुरा भयो ? यसै यसै गरेर भारतको विस्तारवाद नीतिले नेपालमाथि हैकम स्थापित गर्दै गएको छ। स्वराज र सार्वभौमिकताका विषयमा सरकार बेपर्चा हुनु चिन्ताको विषय हो।

स्विस बैंकमा डाइनामिक प्रचण्डको राजनीतिक जीवन अन्धकार

स्विस नेशनल बैंकको वार्षिक प्रतिवेदनहरू अनुसार, नेपालीहरूको पैसा थुपिएको छ। २०२१ मा २९ करोड ८० लाख स्विस फ्र्यांक (करिब २९ अर्ब १६ करोड नेपाली रुपैयाँ) त्यो रकम बढेर ९ खर्ब पुगिसकेको बताइन्छ।

स्विस बैंकहरूले खातावालहरूको गोपनीयता कडा रूपमा पालन गर्ने भएकाले कुन कुन नेपालीको पैसा जम्मा छ यकिन गर्न सकिदैन। तर पनामा पपर्सलगायतका खोजी गर्ने निकायहरूले बेला बेलामा स्विस बैंकमा नेपालीको पैसा रहेको र ती पैसा कालोधन रहेको पटक पटक बताउने गरेका छन्। पूर्व अर्थमन्त्री डा. प्रकाशचन्द्र लोहनीले पनि आफ्नो फँस बुकमा लेखेका छन्, नेपालले चाहियो भने ती पैसा नेपाल ल्याउन र जनहित, देशहितमा उपयोग गर्न सक्छ।

नेपालमा भ्रष्टाचार बढेको र कुशासन रहेको विषयमा कुनै विवाद छैन। प्रत्येक नेता भ्रष्टाचारमा बदनमा छन्। लोकतन्त्र आएपछि समेत सुशासन कायम हुनसकेन, लोकतन्त्र आएको १८ वर्षमा बनेको १४ सरकार सबै नै भ्रष्टाचारले गनाएको छ। सरकारमा बस्ने नेताहरू नैतिकहीन र आचरणगहीन भनेर डाँमिएका छन्। यसकारण पनि स्विस बैंकको पैसा फिर्ता ल्याउन मुस्किलछ।

विश्व चर्चित माओवादी अस्तित्व संकटमा

म्याक्स बेवर्का अनुसार नेता हुनका लागि पहिलो- संगठन, दोस्रो- 'मिथ' सिर्जना गर्ने क्षमता र तेस्रो- करिस्मेटिक व्यक्तित्व चाहिन्छ। प्रचण्डमा ती गुण कता हराए ? जनमुद्रक मिसिएर जनआन्दोलन भयो, परिवर्तन ल्यायो। यो परिवर्तनले राजतन्त्र, हिन्दुधर्म फिर्ता ल्यायो, संघीयता अंगालियो। माओवादीमय बनेको राजनीति सतहमा फर्क्यो, ३२ सिट्टे बन्थ्यो। प्रचण्ड ३ पटक प्रधानमन्त्री बने, केही गर्न सकेनन्। बावुराम, विप्लव, वादल, वैद्यजस्ता नेताहरू प्रचण्डबाट टाढा भइसके। अब ??

भारतका सचिव नेपालमा

काठमाण्डू- भारतीय सहयोगमा नेपालमा सञ्चालित परियोजनाको समीक्षा गर्न भारतीय विदेश मन्त्रालयको नर्थ डेस्क (नेपाल-भुटान)का अतिरिक्त सचिव मन्त्र महावर नेपाल किन आउने होलान्। उनको आगमन परियोजना निरक्षण र अनुगमन मात्र हुइन, नेपालको नाडी छान्ने प्रयास पनि हुनेछ। यद्यपि परराष्ट्र मन्त्रालयका अनुसार नेपाल-भारत समुक्त परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक हुनेछ र उनी सहभागी हुन तथा उच्च सरकारी अधिकारीहरूसँग भेटवार्ता उनको ३ दिन भ्रमणको एजेन्डा रहेको छ।

डा. केशव देवकोटा

महावरको टोलीमा भारतको ऊर्जा, वाणिज्य, सडक र पेट्रोलियम मन्त्रालयका अधिकारीहरू सामेल छन्। सन् १९९६ ब्याचका आईएफएफ महावर सन् २००१ देखि २००५ सम्म नेपाल डेस्कमा काम गरी सकेका भएकाले उनी नेपालबारे विशेष देखल राख्छन्। उनी मालिन्समा राजदूत भइसकेका अनुभवी पनि हुन्। मालिन्सका राष्ट्रपति मोहम्मद मुजज्जुलाई भारत भ्रमण उनैले गराएका भनिन्छ।

नेपाल भन्नेबारे अन्तरदेशीय रेल परियोजना, एकीकृत चैक पोस्ट, अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन, अरूण तेशो जलविद्युत परियोजना, माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत परियोजना, पञ्चेखर बहुउद्देश्यीय परियोजना, हुलाकी सडक, सहूलियतपूर्ण ऋण सहयोगमा सञ्चालित परियोजना, पुर्ननिर्माण परियोजनालाई विषयमा बार्ता हुनेछ। तर कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुराका विषय उठान हुनेछैन भनिन्छ।

श्रीपेच बचाउ महाभियान

राजतन्त्रवादीहरूले श्रीपेच बचाउ महाभियान थालेका छन्। २०३औं पृथ्वी जयन्ति तथा राष्ट्रिय एकता दिवसको सन्दर्भमा पोखराबाट सुरुवात भएको देश बचाउ "श्रीपेच बचाउ महाभियान" माइतीघरमा उन्नीस माया पाण्डे, शंकर मधैया, कृष्ण प्रसाद प्रसाई, फोटो पत्रकार विष्णु सिंह डग्लो, ज्वालना आचार्यको समूहले अगाडि बढाएका हुन्। उनीहरूको विश्वास छ, यो आन्दोलनले सफलता पाउनेछ। नेपालमा फेरी श्रीपेच बचाउ सफलता प्राप्त हुनेछ।

देश बचाउने अभियानहरू सधैं भए पनि, सहि नेतृत्वले जनशक्तिलाई परिचालन गर्न सक्नुमा देश अस्तव्यस्त छ। राष्ट्रवादी राजनीतिक जनसंगठन अभियान (२०७२) का सुदुर पश्चिम (३३ जिल्लाका संयोजक) बरिष्ठ राजनीतिज्ञ, राजसंस्था र राजका वफादार सिपाहि क्रांतिकारी बरिष्ठ व्यक्तित्व शिव नारायण गिरीको

"उहाँले न्याय नपाए गोर्खा जानु भन्थे, गोर्खा स्थित राम शाहको चौतारामा न्याय दिवाइँछ्यो अहिले न्याय होजो गनको लागि लालटीन बालेर राम शाहको चौतारोमा बहस कार्यक्रममा सहभागी हुनुपर्ने। त्यसैगरी बरिष्ठ पुराना राजनीतिज्ञ जिवन मुक्त विष्णु भक्त तण्डुकारले "म पनि नेपाली जनता भएकोले राजा ज्ञानेन्द्रलाई श्री पेच पहिर्साए राष्ट्रको अस्तित्व जोड्नुपर्छ" भन्ने अडोटे बाँड्नु भएको थियो।

राजधानीबाट ननिस्क्योपछि माया पाण्डेको नेतृत्वमा अभियानहरू काँचलमान खड्गी, शंकर मधैया, विष्णु सिंह डग्लो, शोभा राणा शाह, अर्जुन शमशेर, पारुहाइ कृष्णमी राईसमेत भएर रूपदेही, काँचलवस्तु तिर कार्यक्रम गर्न पुगेका थिए।

चन्द्रगुप्तबाट सुरुवात भएको यो कार्यक्रम रूपदेहीको सेनामैनामा घनश्याम भण्डारी र इश्वरी धिमिरेको समापितत्वमा सुरुवात भएको बहसपछि शिव मन्दिरमा पूर्व राजाबाट समेत आनरको अवलोकन गरिवसकेको थियो। सहभागी सबै जनाले नेपाल बचाउने अभियान एक मात्र अभियान भनेर लागि परेका छन्।

यसै गरी उक्त बहस कार्यक्रमलाई माइतीघर चौकमा माघ प्रसाद लामिछानेको समापितत्व र प्रमुख अतिथि बरिष्ठ अधिवक्ता विष्णु प्रसाद भट्टराइले २०७२ को संविधानको धारा ४८ (१) को क, ख मा नागरिक अधिकार अन्तर्गत अधिकार र कर्तव्यले देश बचाउने पहिलो अभियान सावभौम जनतालाई दिएको छ भने यहि संविधानले व्यवस्था गरे अनुसार नेपाल सिस्थाउने गणतन्त्र, धर्म निरपेक्षता र संघीयताले देशलाई विघटन गर्ने पडयन्त्र लुकेको छ भन्नुभयो।

सबैको निष्कर्ष एउटै थियो- नेपाल अभिभावकवर्दीन भयो। नेपालमा राजसंस्थाको पुनर्स्थापना अपरिहार्य भयो। अस्तित्व बचाउन सबै लागिपर्ने।

बिकृत संसदीय व्यवस्थामा बल प्रयोगको राजनीति

विश्वव्यापी मूल्य, मान्यता र आदर्शको कुनैपनि पालनागर्न छाडेको छ। हुँदाहुँदा ०७८ मा चिचबनमा भएको महाधिवेशनमा सो पार्टीका अध्यक्ष केपी ओलीले आफ्नो पार्टी 'थ्योरिटिकल कम्युनिष्ट' नभएर 'पुलिष्ट कम्युनिष्ट' अर्थात् नाममात्रको कम्युनिष्ट भएको बताउनु भएको थियो। खासमा नेपाली कांग्रेस र एमाले नीतिगतरूपमा उस्तै पाउँ हुन्। हाल घटनाक्रमले उनीहरूलाई एउटै सरकामा सहभागी हुने अवसर पनि जुरेको छ।

०४६ सालको परिवर्तनपछि पार्टीमाथि लागेको प्रतिबन्ध हटेको थियो। सबैले आधाफर्को पार्टीको साइन्डलाई राखेर पार्टी संगठनगर्न पाएका थिए। डा.बाबुराम भट्टराइ नेतृत्वको तत्कालीन संयुक्त जनमोर्चा ०४८ सालको निर्वाचनमा नै सिट जितेर संसदमा आफूलाई निम्तो शक्तिका रूपमा स्थापित गरेको थियो। त्यतिवेला २०५ सिटका साइन्ड भएको चुनावमा ११० सिट जितेर कांग्रेस पहिलो र ६९ सिट जितेर एमाले दोश्रो भएको थिए। भूमिगत अस्वभावबाट बाहिर आउंदा पार्टी संगठनगर्न नसके अवस्था सिर्जना भएपछि पछि डा. बाबुराम भट्टराइमार्फत जनयुद्धमा जाने कुरा अगाडि सारियो। ०५२ को असोजतिर भारतको केरलाबाट एकजना जनयुद्धको प्रस्ताव लिएर नेपाल आए। उनले नेपालमा डा. भट्टराइ, मोहनबिक्रम सिंह, कृष्णदाश श्रेष्ठ र मोहनचन्द्र अधिकारीलाई भेटेको कुरा समाचारमा बाहिर आएको थियो। त्यसमध्ये डा. भट्टराइ र उहाँमार्फत पुष्पकमल दाहालहरूले जनयुद्धमा जाने निधोगरेर त्यतिवेलाको नेकपा(एकता केन्द्र) विभाजन गरियो। त्यसपछि पार्टीको नाम नै नेकपा(माओवादी) बन्यो। भएभएका माग संकलनबाट ४० वटा भए। सो माग तत्कालीन शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारलाई बुझाएर माघ पूरा नभए जनयुद्धमा जाने भनियो। तर सो मागपत्रमा दिइएको अन्तिमदोस्रोमा अधिभे सशस्त्र कारवाही शुरू गरियो। त्यस्तो कारवाही पनि नेकपाको तराईवाटै थालिएको थियो। उक्त जनयुद्धको क्रममा नेपालका १७ हजार नागरिकको ज्यान गएको तथ्यांक छ। राष्ट्रको १०० वर्षमा पनि पुग्न नहुने औतिक क्षति भएको थियो। जव सशस्त्र कारवाहीले सार्थकको जनयुद्धको बाटो समाते छनक देखिएपछि ०६२ मार्च रागले भारतको दिल्लीमै लगेर

१२ वृत्त सहमितिको आवरणमा जनयुद्धलाई विरसन गरियो। त्यसपछि डा. भट्टराइ र पुष्पकमलको राजनीतिक यात्रा संसदीय व्यवस्थामै हुन थाल्यो। नेपाली कांग्रेसबाट रहस्यमय ढंगले तत्कालीन नेकपा(माओवादी) प्रवेश गर्नुभएका डा. भट्टराइ हाल फेरी कम्युनिष्ट राजनीति र पार्टी दुवै छोडेर नेपाली कांग्रेसकै निम्तोमा पुनर्भएको छ भने पुष्पकमल दाहालको निकटता पनि नेपालमा नेपाली कांग्रेस र विदेशमा भारत र अमेरिकासँग रहेको छ। कम्युनिष्ट राजनीति छोडिसकेपनि उहाँले कम्युनिष्ट पार्टीभने छाड्नु भएको छैन। हाल उहाँको प्रयास माओवाद र माओवादी शब्दलाई सकेसम्म बन्दामा गर्ने, नेपालका कम्युनिष्टहरूलाई छिन्निभिन्न बनाउने र नेपाललाई नै अलग बतग बनाएर विघटनमा पुर्‍याउनेमा केन्द्रित रहेको छ। उहाँ देशलाईमात्र नभएर आफ्नै पार्टी माओवादी केन्द्रलाई समेत विधि र पद्धतिअनुसार चल्न नदिने प्रयासमा क्रियाशील रहेको टिकाटिप्पणीहरू भैरहेका छन्। हाल आएर ०५२ को असोजतिर नेपालमा जनयुद्धको प्रस्ताव लिएर आउने भारतको केरलाका व्यक्ति भारतीय गुप्तचर रहेको र हालसम्म पनि डा. भट्टराइको अश्लीलमित्र रहेको रहस्य खुलेको छ।

डा. भट्टराइ र पुष्पकमलको प्रयास हालसम्म पनि नेपालको तराईलाई अलग गराउनेमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ। उहाँहरूको दुवैको प्रयासमा नेपालको तराईलाई जबरजस्त मधेश नामाकरण गरियो। पृथ्वी तराईका केही भूभागलाई मात्र मिलाएर मधेश प्रदेश बनाइयो। उक्त क्षेत्रलाई मधेश प्रदेश नामाकरण गराउन सकेकोमा दुवै नेताले सार्वाजिक बक्त्य निकालेर स्वागत गर्नुकासाथै एकसातासम्म खुसियाली मनाएको देखिएको थियो। शुरूमा उहाँहरू छुट्टिएर जानपाउने आत्मनिर्णयको अधिकार सहितको जातीय र क्षेत्रीय प्रदेश बनाउने अभियानमा रहनु भएको थियो। जून तीव्र जनविरोध भएपछि रोकिएको थियो। हालसम्म पनि पहिचानको आवरणमा जातीय राज्य बनाउन दुवै नेताको प्रयास जारी छ। पूर्वको कोशी प्रदेशलाई जातीय नामाकरण गराउन जोरजुलुम भैरहेको छ। पुष्पकमल दाहाल र डा. भट्टराइको ध्यान नेपालको तराईमै केन्द्रित देखिएको छ। नेता दाहालले मधेसलाई कहिले 'माइती' भन्ने, कहिले 'मधेससँग लामपरेको' भन्ने त कहिले मधेसवाटै गोलीहान्न सिकेको बताउने गर्नुभएको छ। उहाँले आफ्नो राजनीतिक जीवनमा तराई-मधेसको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको सन्देश पनि दिइआउनु भएको छ।

पछिल्लो समयमा ०७२ को संविधानमा संशोधनको कुरा उठदा पनि उहाँले मधेशी दलका नेताहरूसँग गठबन्धन गर्ने कुरा उठाउनु भएको थियो। ०६३ को राजनीतिक परिवर्तनपछि काठमाडौंको नयाँ बानेश्वरमा आयोजित एक कार्यक्रममा उहाँले 'नेपालको अश्ली मालिक भारत' भएको बताउंदा जनस्तरबाट ठूलो विरोध भएको थियो। जनयुद्धकालीन माओवादी नेता कहलाउनु भएका डा. भट्टराइ र पुष्पकमल चार पटक देशको कार्यकारी प्रमुख प्रदानमार्फत हुँदा पनि माओवादीले ०५२ सालमा तत्कालीन सरकारसँग पेशगरेका ४० सुवीय माग पूरा भएका छैनन्।

हाल आएर त उहाँहरूले ति मागको नामसमेत लिन छाड्नु भएको छ। उहाँहरूको विचारमा आफूहरूले सत्ता र शक्ति प्राप्त गरेपछि जनयुद्ध सतत भैसक्योभन्ने रहेको छ। पछिल्लो समयमा उहाँहरू दुवैले समाजवादको अमुक नारा अगाडि सार्नु भएको छ। उहाँहरूको समाजवादको कुनै ठोस परिभाषा छैन। तर त्यसका पछिछ पनि नेपाललाई थप छिन्निभिन्न बनाउने योजना रहेको विभिन्न घटनाक्रमहरूले पुष्टिगरेका छन्। खासमा नेपालमा भारतीय हस्तक्षेप तीव्र रहेको छ। सन् १९५० को सन्धीको कार्यान्वयन गराउन र नेपाललाई केन्द्रित रहेको देखिन्छ। उहाँहरूको सत्तामा भारतीय युद्धा छान्ता अन्तर्गतको मुलुक बनाउन नेपालमा विभिन्न राजनीतिक समूहहरू परिचालित भएका छन्। ०६३ को राजनीति परिवर्तनपछि सत्तामा आएकाहरूको हरप्रयास त्यसैमा केन्द्रित रहेको देखिएको छ। नेपालमा माओवादी सभाका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल र अन्तर्राष्ट्रियरूपमा भारतको दावागिरी चरमरूपमा बढेपछि नेका र एमाले मिलेर भएदुई दुई तिहाईको वर्तमान सरकार बनाएका छन्। यसलाई समेत सत्तायुत गराउन सकिन्छभन्ने विभिन्न प्रयासहरू भैरहेका छन्। प्रदेशका सभाका बैठकमा अवरोध शुरूभएको छ भने आगामी १८ गतेबाट हुने संसदको बैठकमा पनि अवरोध सिर्जना हुने संकेतहरू देखिएका छन्। जनपक्षीय राजनीति गरेको दावामा माओवादी केन्द्रले संसदीय समितिका विभिन्न पदहरू आफूले नपाए संसद अवरुद्ध गर्ने घोषणा गरिसकेको छ। यसरी नेपालमा बिकृत संसदीय राजनीतिमा बल प्रयोगको सिद्धान्तले प्रवेश गरेकाले देशभक्त नेपालीहरू सजग र सतर्क हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ।

सम्पति श्रद्धीकरण
अनुसन्धान विभागको सूचना

अपरिहार्य कार्यबाट सम्पत्ति आर्जन गरी त्यसको सम्पत्तिको वास्तविक प्रकृति, स्रोत, स्थान, निःसर्ग, फारोबन्ध, स्वामित्व एवम् सो सम्पत्ति उपरको अधिकार हुलाकान्ने, छल्ले वा बदल्ने, अमान्तरण वा हस्तान्तरण गर्ने, प्राप्ती, प्रयोग वा धारण गर्ने समेतका कार्य गरी गराई सम्पत्ति शुद्धीकरणको कसुर (Money Laundering) र आतङ्ककारी व्यक्ति वा सङ्गठनको प्रयो जनका लागि कुनै पनि प्रकारले सम्पत्ति वा कोष सङ्कलन, सहयोग वा सहजीकरण गरी गराई आतङ्ककारी क्रियाकलापमा शिथिल लगानी सम्बन्धी कसुर (Terrorist Financing) नगर्न नगराउन सम्बन्धित सर्वेमा सुचित गरिन्छ। उल्लेखित कसुर भए गरेको अवस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६५ को दफा ३० बमोजिम सजाय हुन्छ।

नेपाल सरकार
प्राथमिक तथा उच्चशिक्षणको कार्यालय
सम्पति श्रद्धीकरण अनुसन्धान विभाग
पुलचोक, ललितपुर

KNP NEROLAC
HEALTHY HOME PAINTS FROM JAPAN

५ लाखको मुन सँग

रसको डू मार्फत विरुद्धोत्तर

BRANDED SMART WATCH | BRANDED LAPTOP
BRANDED SMART TV | बरुद्धोत्तर ५ लाख बरुद्धोत्तरको बस्त

सुक्की हुनेको जति रसको हुनेको हुने र डू अरि हुनेको हुने हुने
KNP JAPAN को विनाशकारी (081517877) मा नई ५०००००० मध्ये

सो क्षेत्रमा २०२५ माघ १५ देखि कार्रवाी २०० लाख लक्ष हुने।

SIPRADI
TWO WHEELER
PRODUCT SEGMENTS

MAK LUBRICANTS

नद प्रकाशनले विविध क्षेत्रमा समर्पित राष्ट्रिय जीवनका पाँच जना साधकलाई २०८० सालको 'नद पुरस्कार' समर्पण गर्ने निर्णय गरेको छ। साहेब दशकरीले नेपाली भाषासाहित्यको श्रद्धांजलि लागि समर्पित रही कविता र निबन्धको सिर्जनाका साथै अनुवाद र सम्पादनमा समेत विशेष योगदान गरेवापत पात्याका श्री कृष्णप्रसाद ख्याललाई साठी हजार रूपियाँ राशिसहित 'नद देरूनीछ प्रदीपन पुरस्कार' समर्पण गरिने भएको छ। 'नद कीर्ति विवेचना' नामक कृतिमार्फत नद प्रकाशनको कीर्ति, गरिमा र माहिराको अभिवृद्धिका लागि साहित्यकार श्री ठाकुर शर्मा भण्डारीलाई 'नद कपिल शोध पुरस्कार' समर्पण गरिने भएको छ।

परिचर्चा गोपी उप्रेतीको कवितासङ्ग्रहको

साहित्यिक पत्रकार सञ्चले माघ १३ गते कवि प्रा. डा. गोपी उप्रेतीको कविता सङ्ग्रह **प्रकृत्या सहजीवनको** परिचर्चा कार्यक्रमको आयोजना गर्‍यो। साहित्यिक पत्रकार संघका अध्यक्ष अश्वरथ राधेश्याम लेकालीको अध्यक्षतामा आयोजित सो कार्यक्रम बरिष्ठ कलाकार मदनदास श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको थियो। कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि बरिष्ठ समालोचक प्रा. डा. गोविन्दराज भट्टराइले प्रा. डा. गोपी उप्रेतीको कविता सङ्ग्रह 'प्रकृत्या सहजीवन'को चर्चा गर्दै प्रकृति र मानव जीवनको महत्व माथि प्रकाश पार्नु भयो। कार्यक्रममा साहित्यकारहरू कृष्ण वाउसे, डा. दामोदर पुडासैनी र मनिजला अर्निलले पनि 'प्रकृत्या सहजीवन'बारे मन्तव्य राख्नु भयो। कार्यक्रममा बरिष्ठ लेखकसहित प्रा. डा. सुन्दर के. सी., मानव अधिकारकर्मी सुशील प्याकुरेल, कृतिकार कवि प्रा. डा. गोपी उप्रेतीले आफ्नो मन्तव्य राख्नु भएको थियो। कार्यक्रममा शंकर भारती, श्रीशोभ श्रेष्ठ रोदन, साहित्यकारहरू मदनप्रसाद नेपाल, युवराज न्यौपाने, विठ्ठल के. सी. (अमेरिका), प्रा. डा. गोविन्दमान सिंह कार्की, विजयचन्द्र थापा, नरेन्द्रराज पौडेल, विमल भोकाजी, सुमन वैरागी पाण्डे, विनोद नेपाल, एन.बी. अन्जान

मुक्तक लेख्ने प्रयासहरू : के हाल छ भनी नसोध्नु तिमिले

अम्मली हुँ म राजनीतिको राजनीति गरिरहनुपर्दछ, कुसीको आडमा नै स्वायत्तिको गाणो भरिरहनुपर्दछ, सामन्तीभैँजिनका लागि कुट्टी-फोर खेल खेली-आसेपासेलाई पनि लाचार भै घाँस छरिरहनुपर्दछ।

- केशवराज आमोदी

होइन हे थार्किंकी ज्ञानी तिम्रै हुँ केही भर्किए तापनि ध्यानमा तिम्रै हुँ नसम्भ कति पन्छार्इ भनी तिमिले अहिले मौन छु तर रानी तिम्रै हुँ।

- चन्द्रा न्यौपाने

के हाल छ भनी नसोध्नु तिमिले वेहाल छ यता नखोज्नु तिमिले विना मतलबको यो दुखी संसारमा विनासितै कसैको याद नरोज्नु तिमिले।

- संगीता सारथि

भाग दौडको अनौठो अस्थिर रेस भयो प्रतिशोधको बदला प्रतिशोध भैस भयो पिडा रून्छ भक्कानिदै सम्भेर अतित मियो विनाको दाइ कठै मेरो देश भयो।

- गंगा दहाल

न रिति बदलिन्छ न तिथि बदलिन्छ, मान्छेको जात, जाति विती बदलिन्छ, संसारको मोह मायाले समाती विदा, आवश्यकताको सिमा मिची बदलिन्छ।

- रिता खराल (देवी श्रीराधा)

देवी हुन् आमा आफ्नो गाँस काटेर खुवाउँछन् महान बाबा थाप्लोमा ऋण काढेर हुर्काउँछन् जिउँदा देउता यिनै हुन् खोज्नुपर्दैन मन्दिरमा आदरणीय गुरू हुन्छन्, ज्ञान बाँडेर पढाउँछन्।

- सरस्वती तिवारी

सोभा जनतामाथि घात राजनीति गर्छन् आमाको छातीमा लात राजनीति गर्छन् यिनको भ्रुट धेरै भो, यिनको पछी नपरो नेपाली उक्साएर धर्म र जात राजनीति गर्छन्

- अर्जुन अधिकारी

तिम्रो र मेरो मायाको, डोरी कमजोर भएर दिगो भएन माया, विश्वास कमजोर भएर थेरने सकेन यो मनले, अविश्वासको भारी टुट्ठो विचैमा मारा, भरोसा कमजोर भएर।

- मीरा पुरी

यो जिन्दगी खेल हो भने म खिलाडी वन्नु सकिँने तिम्रो दिलमा मेरो लागि माया कति छ गन्नु सकिँने, हुन त तिम्रो लागि मायाको ठूलो संसार सजाए थै तर मेरो मनको कुरा तिम्रैलाई कहिले भन्नु सकिँने

- फिराक गोर्खाली, भारत

लामो छैन कथा जिन्दगीको वोर मान्नु पर्दैन उ यही हो वास वस्ने ठाउँ खोर मान्नु पर्दैन शरीरबाट आएको पसिनाको गन्ध केही होइन आफ्नै माटोको सुगन्ध हो फोहोर मान्नु पर्दैन

- जेबी खत्री

रिसराग र वैमनस्य, सास रहुञ्जेल चलि रहन्छ, मरेपछि पछुताउँदा, व्यथै यो मन गलिरहन्छ, दुवै हातको तालमेल हुँदा मात्र ताली वज्ज हजुर एकै पट्टीसेकी हैरौं, रोटी पनि त जलिरहन्छ।

- गीताश्री शर्मा

देश छोडौं सुनेको छु परदेशीका पिडा यहाँ बसौं कामने नभएर हुन्छ चिडाचिडा आफ्नो मात्र धाक रवाफ सुनाई सुनाई हे सरकार निमुखालाई अफ बढी नाचिडा !

- पवनकुमार बुढाथोकी

(पोर्चुगल), राजेश खनाल, सन्ध्या पहाडी, भगवती वस्नेत, शान्ता वस्नेत, वसन्त वित्यासी, तेजप्रकाश श्रेष्ठ, सुधा शर्मा, दिव्य गिरी, क्रांति पराजुली, राजन न्यौपाने, रूद्र अधिकारी, डी. आर., सन्तोष श्रेष्ठ, रमेश दाहाल, ललिता दोषी, ध्रुव माधकर्म, सोर्धामनी चालिसे, जीवनकुमार श्रेष्ठ, नरहरिप्रसाद, प्राज्ञ नन्दु उप्रेती, प्रमोद सारड (कोरिया), ममता मुद्गल, वीरेन्द्र पाठक, भूपण खरेल, रवि प्रान्तल, दिलीप श्रेष्ठ, उषा के. सी., डा. शोभा हुगाना, ममता कार्की, हरिश कल्याण, मुकुन्द पौडेल, नारायणकुमार आचार्य, गणेशप्रसाद धमिरे, गौरव अधिकारी, विष्णु ओली, हरिहर दवाडी, भीमराज ढकाल, कल्पना प्रधान श्रेष्ठ, नारायणप्रसाद शर्मा, हरि कोकिली, वासुकृष्ण कार्की उपस्थित हुनुहुन्थ्यो।

- सदस्य सचिव : नरेन्द्रराज प्रसाई

पाँचजनालाई नद पुरस्कार

उपत्यकाबाहिर रहेर नेपाली भाषासाहित्यको सिर्जना र सङ्गठनको संवर्धनमा समर्पित हुँदै शिक्षा सेवामा समेत योगदान पुऱ्याउनु हुने भापाका श्री धनकुटे कान्छालाई 'नद देरूनीछ गौरव पुरस्कार' समर्पण गरिने भएको छ। यौनिक तथा लैङ्गिक अन्तसङ्घक व्यक्तिहरूको हित, मर्यादा र सङ्गठनमा क्रियाशील र समर्पित रही देशदेशान्तरमा समेत उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने पोखराकी तेस्रो लिङ्गी श्री रजनी थकालीलाई 'नद रामलक्ष्मी पुरस्कार' समर्पण गर्ने निर्णय भएको छ। यी पुरस्कारका राशि जम्मा ५० हजार रहेका छन्। थाइल्यान्डमा सम्पन्न विभवका चत्वारसी राष्ट्रका आदिवासी किशोरीको अन्तर्राष्ट्रिय सौन्दर्य प्रतियोगितामा मिस होटेज पेटाइट युनिभर्सबाट सबैकट्ट घोषित भई नेपालको प्रतिष्ठा बढाए वापत भापाका श्री मनीषा राजवंशीलाई पन्चीस हजार रूपियाँ राशिको 'नद देरूनीछ पौरव पुरस्कार' समर्पण गरिने भएको छ। नद प्रकाशनको कुलपति श्रीमती इन्दिरा प्रसाईको अध्यक्षतामा आज बसेको नद प्रकाशनको बैठकले उक्त निर्णय गरेको हो।

दिमागको बिको लघुकथा अध्ययन गर्दा

लघुकथाकार राजु क्षेत्री अपुरोको दिमागको बिको नामक लघुकथासङ्ग्रह २०७६ मा पाँचौ कृतिको रूपमा प्रकाशित भएको छ। यस कृतिभित्र उनले लेखेका आमाको कथा, आमाको सम्झना, आमाको मन, इमान, मितव्ययिता, समाधान, हाडबेको होटेल, छिमेकीको फागडा लगायत विभिन्न शीर्षकका ६२ वटा लघुकथाहरू राखिएका छन्। यसमा सङ्गृहीत ६२ वटै लघुकथा पाठकलाई प्रभावकारी रूपमा आकर्षित गर्न सक्षम रहेका छन्। यस सङ्ग्रहभित्रको आमाको कथा शीर्षकको पहिलो लघुकथामा हिउँदे महिना अघेर गरेर दाउराको जोहो गर्न आएको म बाघको फिकार हुने इरमा थिएँ। बाघ १२ हात उफ्रिन्छ भन्ने सुनेकी थिएँ अनुमान गरेर नापे। १३ हातभन्दा माथि नै रहेछ। लामो श्वास फेरेर केही राहत लिएँ लघुकथाकार राजुले भनेका छन्।

उनले मनमा उल्लिंएका भावलाई लघुकथाको रूप दिन सकेका छन्। इमान शीर्षकको लघुकथामा आज विद्यान मर्निड्वाक जदि गर्दा उनले डेढ तोलाको सिक्की फेला पारे। उनले दोषाचार्य हेरे अनि टपक टिपेर गोजीमा हाले। थोटी वेला उनी रिक्तो घाँटी लिएर हिँडेकी कचकचे श्रीमतीलाई सम्भरे र मुसुक मुस्कुराए भनिएको छ। सङ्ग्रहभित्रका

लघुकथा हुन्। उनले सामाजिक विषयका स-साना प्रसङ्गमार्फत जीवनका विविध पक्षलाई सरल इङ्गले उजागर गरेका छन्। मानिसका जीवनका पाइला पाइलामा कुनै न कुनै घटना हुन्छन्। ती घटनाले फरक फरक समय र व्यक्तित्तामा फरक फरक सोंच र सबैदना जराउने गर्छन्। भाषिक सरलता राजुका कथाहरूको महत्वपूर्ण विशेषता हो। विषय र विचारगत विविधता उनको कथाहरूको मूल उद्देश्य हो। विचोको छोरो शीर्षकको लघुकथामा बाआमाको समस्या कहाँ बुझ्छन् र अचेलका केटाकेटी? आफ्नो माग राखिदिए भो भनिएको छ। राजुले जीवनमा जुन उतार चढाव भोगे सायद तिनै भोगाई अनुभव र सामाजिक घटना परिघटनाले अड्कुराएको मनको भाव नै उनले लघुकथा सङ्ग्रहको रूपमा जन्माएका छन्। मनका भावहरूलाई समय र परिस्थितिले प्रभावित गर्दा जे जसो अविश्वस्यक्त भयो त्यही नै यस दिमागको बिको लघुकथा सङ्ग्रहमा सङ्कलित छन्। लघुकथा कथाकार राजु क्षेत्री अपुरोको जीवन कथाजस्तो लाग्छ।

दिमागको बिको शीर्षकको लघुकथामा सलीले अलि नजिकैले भिनाजुसँग भन्छन् म एउटी सलीले त एकजना मात्र भिनाजुलाई अस्वास्थ्यले गाढो भयो भने आलोपावलो गरेर वेलावेलामा आइरहने पाँच पाँचजना भिनाजु भाएकी हजुरकी कान्छी बहिनी मिनालाई कति गाढो भयो होला नि हे? भनेकी छिन्। उनको लघुकथा लेखन शायद रोजगारीका सिलसिलामा मलेसिया पुगेपछि सन् २०७६ को उत्तराद्धेखि सुरु भएको हो। थोरै लेखेर पनि गुणस्तरमा ध्यान दिन सके कृतिको महत्व बढ्नेछ। यस तथ्यलाई लघुकथाकार राजुले मनन गरेका छन्। सङ्ग्रहभित्रका पात्र, परिचय र घटना हास्य समाजमा देखिएका सुनिएका र भोगिएका छन्। मान्छेका प्रवृत्ति र उसले बिसर्दे गएको आफ्नो धरातल तथा हराइरहेको मानवीय संवेदनालाई पनि यस कृतिले आफ्नो विषय बनाएको छ। आशावादी भएर समाजका विकृतिलाई निर्मूल पारेर एउटा सुन्दर समाज निर्माण गर्न सकिन्छ भन्ने सन्देश प्रवाह गर्नका लागि यस सङ्ग्रहभित्रका कथा सक्षम छन्। सङ्घा एउटा समाजको द्रष्टा पनि भएकाले ऊ यो समाजबाट अलग हुन कति पनि सक्दैन। यही समाजमा रहेका सङ्गत, बिसङ्गत, उतार चढाव सबै कुरासँग पौडाजोरी खेल्नु नै पर्छ।

जीवन जिउने क्रममा आफूले भोगेका, देखेका र सुनेका कुराहरूको संगालोलाई शब्दरूपी गुच्छाबारा राजुले बैसट्टीवटा लघुकथाहरू तयार पारेका छन्। उनले लघुकथाहरूमा समाजका बिसङ्गति, विकृति, राजनैतिक वैधित्यको चिरफार गर्ने प्रयास गरेका छन्। अन्तमन शीर्षकभित्र नारायणकुमार पनि दर्शकदीर्घामा रहेर कार्यक्रम हेरेर रमाउनु थाले। बीचबीचमा गायन र युगल नृत्यले कार्यक्रमलाई थप रोचक बनाइरहेको थियो राजुले भनेका छन्।

कथा आफैमा पूर्ण भएजस्तै लघुकथा पनि स्वयम्मा पूर्ण हुन्छ। अर्थात् लघुकथा कथाको संक्षेपिकरण होइन। लघुकथा आख्यानको लघुत्वम वा सक्षम विधा हो। लघुकथा छोटा हुन्छ तर पूर्ण हुन्छ। छोटी आयाममा जीवन र जन्तुलाई समेट्नु लघुकथाको विशेषता हो। लघुकथा लोकार्पण भएकै कारण यसप्रति लेखनको आकर्षण बढ्दै गइरहेको छ। अन्त्यमा लघुकथाकार राजुको अन्य कृतिहरू पनि प्रकाशित हुँदै जानु भन्ने शुभकामना छ। लघुकथाकार: राजु क्षेत्री अपुरो, प्रकाशक: विष्णुमाया घर्ती क्षेत्री संस्करण: प्रथम, वि.सं. २०७६, मूल्य: रु. २२२१, पृष्ठ: १०४

SAMSUNG

Galaxy S24 FE
Galaxy AI is here

Available now

Image credit: Samsung. All rights reserved. Samsung is a trademark of Samsung Electronics Co., Ltd.

मधेशी, पहाडी, हिमाली... हामी सबै नेपाली..

सम्पादक/प्रकाशक : राजन कार्की
Editor/Publisher : Rajan Karki
सह-सम्पादक : शाश्वत शर्मा
वनबाइन प्रविधि : उत्तम राज
कानुनी सल्लाहकार : शिवप्रसाद सिग्देल
मुख्य व्यवस्थापक : कृष्णकुमार कार्की
व्यवस्थापक : दिलकुमार कार्की
मुद्रण : तारा पिन्टर्स, कर्लकी

गोरखा एक्सप्रेस साप्ताहिक
कामपा १५, कर्लकी, काठमाडौं
मो. : ९८५१०२७०८९ फोन : ४३१२०८४
E-mail : rajan2012karki@yahoo.com
nepahod@gmail.com
Online : www/nepaltoday.com.np

सक्षम नेतृत्व उठ्नुपर्छ

शांति र स्थिरता आएन । लोकतन्त्रको विकल्प छैन, लोकतन्त्र हार्नेहरू असक्षम साबित भए । अब त पद्धतिमाथि नै प्रश्न उठेको छ । ... कक्षा पढेका प्रधानमन्त्री, देशका पढेका अर्थमन्त्री, टुप्पाबाट पढेका नेतातन्त्री परराष्ट्रमन्त्री, असक्षम व्यक्ति गृहमन्त्री भएको देशमा अवस्था विग्रनु स्वाभाविक हो । देशको हितसहित आन्तरिक रूपमा मात्र होइन, बाह्य जगमा समेत हलुका बनेको छ । ...

१९५१ मा सिक्किमको स्वतन्त्र अस्तित्वको समाप्ति देखेका राजनीतिक दलहरूले नेपालमा त्यस्तै द्वन्द्वहरू सिर्जना गरिरहेका छन् । बुक्रेर वरुफ पचाउनु र निद्राएको बहाना गरेर आधा चिम्लनु भनेको मृत्युको घण्टालाई निम्त्याउनु हो । अरू कुनै बाधा अडचन छैन, केही छ भने राजनीतिक दलहरूको सत्तालोलुपता, हानाथाप र कुत्सित आकांक्षको उत्रालमात्र छ । त्यही अर्थकतात्मिक र नैतिकहीन चरित्रका कारणले राष्ट्रमा अव्यवस्था, विभाजन र विखण्डनको बाढी उर्लन थालेको देखिदैं । ...

१९५१ को सिक्किमको समाप्ति र १९६१ को पाकिस्तानको विभाजन देखेका राजनीतिक दलहरू इतिहासबाट चेतनु । इतिहासबाट शिक्षा नलिनेहरू डाँडामा पुगेर अड्न सक्दैनन् । कुनै पनि वेला डाँडाबाट खस्ने खतरमा हुन्छन् । नेतृत्वकै स्वाध रचिरहीन अद्रुशोपनका कारण नेपाल त्यस्तै डाँडामा पुगेर खस्ने खतरमा छ । नेताहरूलाई हेक्का छैन, बुक्रेर वरुफ पचाउनु र निद्राएको बहाना गरेर आधा चिम्लनु भनेको मृत्युको घण्टालाई निम्त्याउनु हो । एकछत्र राज गर्न पाउँदा पनि दल नेताहरू आपसमा सडिबुझाइ खोलेरहेका छन् । यिनको सत्तालोलुपता, हानाथाप र कुत्सित आकांक्षको उत्रालले यिनको विश्वास समान्त भइसकेको छ । ...

चुनाव जित्नु क्षमतावान हुनु होइन । चुनावै पैसाले जितिन्छ, भ्रमित पार्ने खुबीले जितिन्छ । जातीय, धार्मिक प्रभावले जितिन्छ । सत्ताको दुरुपयोगले जितिन्छ । पार्टीका कार्यकर्ता, सिद्धान्तहीन गठस्थनले जितिन्छ । चुनाव जित्दैमा त्यो नेता काविल हुन्छ भने गल्तीका कारण नेपालमा लोकतन्त्रजस्तो व्यवस्था असफल भएको छ । व्यक्त असफल हुनसक्छ, पढाई असफल हुनुहुन्छ । नेताहरूको गलत सोचकै कारणले व्यवस्था लथालिङ्ग हुनपुगेको छ । व्यवस्थाको यो बेवाहलकै कारणले संविधान धरपमा पच्यो । संविधान धरपमा पच्यो भनेको विधिको शासनको समाप्ति हुनु हो । विधिमा जनविश्वास हटे पछि बाँकी के रहन्छ र ?

नेपाल संकटमा छ । सुरक्षाको जस्तो अराजकताको मुखमा छ । यो अवस्थाबाट पार लगाउनु र नेपालीत्वको जगेता गर्नका लागि युवा नेतृत्व आउनुपर्छ । कांग्रेसका देउवा, एमालेका ओली र माओवादीका प्रचण्डजस्ता बुहोपुङ्गोको समय सकियो । उनीहरूले देशलाई केही विन्द्धन् भने जनआशा पनि मरिसक्यो । उनीहरूपछि को त ? कुन युवा अगाडि आउनुपर्छ र देश र जनतालाई जगृत पारेर लैजालान् ? जता हेरे पनि अझै छैन । लामो समय भयो, देश र जनताले भैरे कुनै गुमाइसके । छिटोभन्दा छिटो युवापुस्ता अगाडि आउनुपर्छ र क्षमता देखाउनुपर्छ । निराश समाजलाई समयमै उत्साहित पार्नुपर्छ । अघेर नगर्नु नै बुद्धिमानि हुनेछ ।

वर्तमान नेतृत्वबाट देश नचल्ने भयो । यिनले देशलाई एउटा निश्चित दिशा दिन असफल भए । देश जिवन्त हुनुपर्छ, समाज जिवन्त हुनुपर्छ, देश छ, समाज छ, जिवन्तता छैन । देशमा अराजकता छ । शासनप्रति जनताको विश्वास छैन । जनताकै भ्रविश्वास नभएको शासनको के अर्थ ? हो, स्थापित नेतृत्व जातिसुकै असफल भए पनि तिनलाई जागीर हुनसक्छ । राजनीतिमा जागीरपिनले समाज परिवर्तन गर्न सक्दैन । जागीरपिनले नेता, तिनका परिवार र आफ्ना गुटलाई लाभ हुनसक्छ । बहुदल र लोकतन्त्रमा भएको यही हो । देश कमजोर हुँदै गयो, जनता निराश बन्दै गए, सँगसँगै लोकतन्त्र रहेन । उही बुहोपुस्ता रजग गरिरहेको छ । नयाँपन केही छैन । अब नयाँ केही हुन्छ, देश डाँडाबाट खंगारिन्छ । समयले कसैलाई पख्दैन । समय अगाडि बढिरहेको छ । लोकतन्त्र न अगाडि बढ्यो, न स्थिर रह्यो । लोकतन्त्र त विधिविहीन बनेर पश्चयमान गइरहेको छ । यसको अर्थ लोकतन्त्रजस्तो पद्धति चलाउन सकेन यो नेतृत्वले । सबै समस्याको जड पन्चायत भनियो, पन्चायत फालेपछिको बहुदल भन समस्याको पहाड बन्थ्यो । बहुदलभन्दा लोकतन्त्र ठिक भन्यो र राजतन्त्रलाई किनारा लगाइयो । लोकतन्त्रमा नेतृत्व समस्याको जड साबित हुनुपर्छ । वर्तमान कालखण्डमा समयले उन्पएको प्रश्न भनेको - राजा कि बहुदल, बहुदल कि लोकतन्त्र ? धर्म कि धर्मनिरपेक्षता ? यो नेता कि ऊ नेता ? यो चुनाव कि त्यो चुनाव ? भन्दा भन्दै बहुदलपछिको ३६ वर्ष, लोकतन्त्रपछिको १८ वर्ष भइसक्यो । लोकतन्त्र लाइनमा आएन । लोकतन्त्र भाँडिएको होइन, नेतृत्व भाँडियो । लोकतन्त्र बन्दाम भयो । त्यसै पनि नेपाल दण्डहीन मुलुक भनेर बन्दाम छ । भट्टाचार्यको जगजगी भनेर बन्दाम छ । नैतिकहीन शासक प्रशासक भएको देश भनेर बन्दाम छ । अब लोकतन्त्र नै बन्दाम गर्ने मुलुक भनेर चिनिनेछ । यो नेतृत्वबाट देश असफल हुने पक्का छ । के गर्ने ? यसको निर्णय अन्तिम शांति जनताले निर्णय गर्नुपर्ने समय आएको विश्लेषण आन्तरिक वाह्य दुवैतिर गर्न थालिनेछ । नीति र नैतिकता नहुनु भनेको असफलता हो । भट्टाचार्यी, अनैतिकहरू दण्डित हुँदैनन् भने कानूनव्यवस्थाको अर्थ रहन्छ । वर्तमान पुस्ता भट्ट र देश तथा जनताप्रति वेदमान बनेकोले तिनलाई दण्ड दिनुपर्छ । तब न भावी पुस्ताले आफू पनि दण्डित हुने भय मान्छ र इमानमा बस्छ, नैतिकवान हुन्छ र जवाफदेहीता लिन्छ । हत्या बलात्कार,

भूमाफिया र कमिशनका ठूला ठूला काण्डहरूलाई ढाकछोप गर्ने प्रवृत्तिले देशलाई अराजक र खोको पारिसक्यो । जुन दिन नैतिकहीनहरूलाई दण्ड दिने बालियो विधिको शासन बस्नेछ, त्यसदिन देश शासन र प्रशासन जनमुखी हुनेछ । देशको बालियो जग बस्न थाल्नेछ । आज नेपालको जग हिल्लिएको कडा विधिविहीनताले हो । नेतृत्वमा इतिहास निर्माण गर्ने भोक नै छैन । जनतालाई उत्र्याली देखाउने नाममा देशलाई अंधारो पार्नेहरू लोकतन्त्र लोकतन्त्र भोजनरहेका छन् । वास्तवमा नेपालमा लोकतन्त्र चलेको छ । स्वदेशी न विदेशीहरू, पैसा भए नेपालमा जे पनि गर्न सकिन्छ भनेर हाँसिरहेका छन् । यो लोकतन्त्र नभए के हो ? वैदिककालसमेत दास मनोवृत्तिमा रमाउन थालेपछि देशको यस्तै बेवाहल हुन्छ, नेपाल बेवाहल भोगिरहेको छ । शाहदहहरू स्वाभिमानका लागि हाँसी हाँसी छातीमा गोली थाप्छन् र देशका लागि मर्छन् । शाहदहका लागि राजनीति गरेको भन्नेहरू जो छन्, ती निकृष्ट छन् किनकि तिनले उत्कृष्ट केही पनि गरेनन् । शाहदहको सम्भना गरिन्छ, सुभवाय र सम्भनाका फूलका हकदार हुन्छन्, वर्तमान नेतृत्वपद्धति भनेहरूले मलामी पाउनुसमेत मुस्कल छ । ४६ सासपछि जाति नेता विते तिनमा सम्भना कि त कृष्णप्रसाद भट्टाईको गरिन्छ, कि मनमोहन अधिकारीको । अरू को छैन, जसलाई शमनागारिकको श्रद्धाको फूल चढाउँछन् ? नेतृत्व तफा जो पाखण्डमात्र प्रदर्शन गरिरहेका छन् । अब त बाल्मिकी बलान्ता, अब त बाल्मिकी बलान्ता भनेका रत्नाकरहरू भाषणवाजीमा वर्दालिए, सोच र व्यवहारमा कहिले पनि बढिरहेन । अहिलेका कुनै नेता वर्तमान अथवा भावी पुस्ताका लागि सम्मान लायक उदहरण बनेनन् । जसले नेपालको अस्तित्वलाई ब्रह्मनासमा पुर्‍याइसके, तिनको गणना मित्रमा होइन, शत्रुमा गर्नपर्छ । तिनलाई देशभक्तमा होइन, देशद्रोहकको सूचीमा राख्नुपर्छ । चुनाव जित्नु, सत्तामा पुग्नु, विधिचार गरेर शांतिशाली हुनु भनेको अमर हुनु होइन । त्यसै उखान बनेको छैन - कायरहरू पल पल मर्छन् । बाँचिको देखिने हान्ना नेताहरू पस्य पल मरिरहेका छन् । तिनहरूको भौतिक शरीर सिँडिएको दिन, तिनको नामनामसी तिनका आफ्नै परिवारजन, बंशजले समेत सम्मानले लिने छैनन् । सम्मानित हुनुका लागि मान्छेको मन जित्नुपर्छ, मान्छेको मन जित्नेले संसार जिन्छ । तलश्रीलासमेत जित्ने महाबली रिते हात फर्किर । भारतका चक्रवर्ती महाराज लुम्बिनीमा आएर

वैदिकमार्गी बन्नुपर्थो । ती हुन् सम्राट अशोक । नेपालका सम्पत्ति अशोकहरूले के जिते । पैसा र सत्ता जित्ने के जित्नु ? नेपालीको मन, बिकेले तिनलाई सम्मान गर्दैनन्, किनकि तिनले नेपाली माटोमा उभिएर माटोप्रति नै पढारी गरे । स्वाभिमानले बाँच्छ देश । आज पनि हिटलरको मुखले लज्जित हुनेछ जर्मन । भारत अंधेले सिकाएको फुटाउ र राज गरको नीतिमै भुलिरहेको छ र नेपालमा यही नीति लागूगरेर अस्तव्यस्त पारिरहेको छ । नेपालमा लोकतन्त्र त्यसो भनेर मरीमरी हाँसिन्छ नववास्थाहरू । देशलाई द्रौपदी बनाउनेहरूले बुझ्नेपछि, सम्भूताको मृत्यु पद, पैसा र व्यक्ति प्रतिष्ठा हुनसक्दैन । देशभित्रै कौरव चरित्र बढ्नु र त्यसमा विदेशी दुशासनहरूले मनपरी गर्ने भनेको वीरहरूले जोडेको मुलुकमा कायरहरूको शासन पो आएछ भने प्रमाण हो । जनता मुर्ख छैनन्, नेपाली सबै देशभक्त छन्, देशको सम्भूता जनताले बचाउँछन् । नेपाल सम्भूतापूतक छ, त्यही अर्जले सत्ता बनायो, सत्ताले संविधान बनायो, संविधानले सरकार बनायो । हाम्रो सरकारसंग सम्भूतापूतक नेपालको सरकारले देशको राजनीतिक नक्सामेत बनाउन सकेन । कसो विडम्बना ? यही कमजोरीको फाइदा उठाएर पश्चिमहरू नेपालमा आइरहेका छन् । दक्षिण एसियामा र खासगरी नेपालमा भारतीय चक्रव्यूह फन फन बढेर गएको छ । नेपाली नेताहरू स्वार्थी भएको प्रमाणित गरेपछि दक्षिणले कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुरामा होइन, कञ्चनपुरमा ९ सय विगाह जमिन खाइसक्यो । ६७ ठाउँमा सीमा अतिक्रमण गरेकै छ । शासन शासकमा उसकै डमक चल्न थालिसकेको छ । वीरले देश बनाए, लोकतन्त्र कायरहरूले देश बर्बाद पारिदिए । लोकतन्त्र नेताहरूका लागि लखनौ लुट मच्चाउने अवसर नभयो । नेपालमा भारतीय कुटिलतन्त्रसहितको हैकमवादी प्रवृत्तिकै प्रमाण हो- नेपाली भूमि कालापानी, लिपुलेक र लिम्पियाधुरामसम्म पनि भारतले आफ्नो राजनीतिक नक्सा हाल्यो । अहिलेसम्म नेपाललाई अश्रीमान राख्न खोजिरहेको भारतले अब नेपाल खानकै लागि अतिक्रमण तीव्र पारेको छ । यसकारण नेपाली जागरुकता जरूरी छ । १९५० को सन्धि समेत फुट्न सकेन स्वतन्त्र नेपालले । प्रवृद्ध समूह गठन गरेर भारतले नेपाललाई फनफनी घुमाइदियो । त्यो रिपोर्ट बुक्रेर सावजजनको साहस

समेत छैन हाम्रो नेतृत्वसंग । मानौं, हाम्रो नेतृत्व हामीलाई डस्ने सप हो र यो सप विदेशी गरुडको छायांमा लाटोपुत्रे बनेर चुम्किने बाध्य छ । नेपालको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक क्षेत्रहरूमा विदेशीले हान्दै गएको वाघपञ्जा हेर्दा नेपाल रक्तपात र विघटनतिर गइरहेको छ । जनता भयांभत बन्दैगएको छैन, नेतृत्व केही भएको छैन भनेजस्तो गरेर चुपचाप छ । समयको अहट बुक्रेने बुभकीहरू नेपालको असफलताबाट अस्तित्व संकटमा परिसक्यो भन्छन् ।

नेपाली आकाशमा पहिले भारतीय विस्तारवाद थियो, अब साम्राज्यवाद हावी हुनथालेको छ । रूस र चीनलाई घेर्ने यत्न पनि नेपाली भूमि बनिस्केको छ । महाभारतको युद्धमा द्रौपदी चक्रव्यूह चिन् अर्जको साहसी रथ थालेको तीर मुर्ख छैनन्, नेपाली सबै देशभक्त छन्, देशको सम्भूता जनताले बचाउँछन् ।

नेपाल सम्भूतापूतक छ, त्यही अर्जले सत्ता बनायो, सत्ताले संविधान बनायो, संविधानले सरकार बनायो । हाम्रो सरकारसंग सम्भूतापूतक नेपालको सरकारले देशको राजनीतिक नक्सामेत बनाउन सकेन । कसो विडम्बना ? यही कमजोरीको फाइदा उठाएर पश्चिमहरू नेपालमा आइरहेका छन् । दक्षिण एसियामा र खासगरी नेपालमा भारतीय चक्रव्यूह फन फन बढेर गएको छ । नेपाली नेताहरू स्वार्थी भएको प्रमाणित गरेपछि दक्षिणले कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुरामा होइन, कञ्चनपुरमा ९ सय विगाह जमिन खाइसक्यो । ६७ ठाउँमा सीमा अतिक्रमण गरेकै छ । शासन शासकमा उसकै डमक चल्न थालिसकेको छ । वीरले देश बनाए, लोकतन्त्र कायरहरूले देश बर्बाद पारिदिए । लोकतन्त्र नेताहरूका लागि लखनौ लुट मच्चाउने अवसर नभयो । नेपालमा भारतीय कुटिलतन्त्रसहितको हैकमवादी प्रवृत्तिकै प्रमाण हो- नेपाली भूमि कालापानी, लिपुलेक र लिम्पियाधुरामसम्म पनि भारतले आफ्नो राजनीतिक नक्सा हाल्यो । अहिलेसम्म नेपाललाई अश्रीमान राख्न खोजिरहेको भारतले अब नेपाल खानकै लागि अतिक्रमण तीव्र पारेको छ । यसकारण नेपाली जागरुकता जरूरी छ । १९५० को सन्धि समेत फुट्न सकेन स्वतन्त्र नेपालले । प्रवृद्ध समूह गठन गरेर भारतले नेपाललाई फनफनी घुमाइदियो । त्यो रिपोर्ट बुक्रेर सावजजनको साहस

समेत छैन हाम्रो नेतृत्वसंग । मानौं, हाम्रो नेतृत्व हामीलाई डस्ने सप हो र यो सप विदेशी गरुडको छायांमा लाटोपुत्रे बनेर चुम्किने बाध्य छ । नेपालको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक क्षेत्रहरूमा विदेशीले हान्दै गएको वाघपञ्जा हेर्दा नेपाल रक्तपात र विघटनतिर गइरहेको छ । जनता भयांभत बन्दैगएको छैन, नेतृत्व केही भएको छैन भनेजस्तो गरेर चुपचाप छ । समयको अहट बुक्रेने बुभकीहरू नेपालको असफलताबाट अस्तित्व संकटमा परिसक्यो भन्छन् ।

नेपाली आकाशमा पहिले भारतीय विस्तारवाद थियो, अब साम्राज्यवाद हावी हुनथालेको छ । रूस र चीनलाई घेर्ने यत्न पनि नेपाली भूमि बनिस्केको छ । महाभारतको युद्धमा द्रौपदी चक्रव्यूह चिन् अर्जको साहसी रथ थालेको तीर मुर्ख छैनन्, नेपाली सबै देशभक्त छन्, देशको सम्भूता जनताले बचाउँछन् ।

नेपाल सम्भूतापूतक छ, त्यही अर्जले सत्ता बनायो, सत्ताले संविधान बनायो, संविधानले सरकार बनायो । हाम्रो सरकारसंग सम्भूतापूतक नेपालको सरकारले देशको राजनीतिक नक्सामेत बनाउन सकेन । कसो विडम्बना ? यही कमजोरीको फाइदा उठाएर पश्चिमहरू नेपालमा आइरहेका छन् । दक्षिण एसियामा र खासगरी नेपालमा भारतीय चक्रव्यूह फन फन बढेर गएको छ । नेपाली नेताहरू स्वार्थी भएको प्रमाणित गरेपछि दक्षिणले कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुरामा होइन, कञ्चनपुरमा ९ सय विगाह जमिन खाइसक्यो । ६७ ठाउँमा सीमा अतिक्रमण गरेकै छ । शासन शासकमा उसकै डमक चल्न थालिसकेको छ । वीरले देश बनाए, लोकतन्त्र कायरहरूले देश बर्बाद पारिदिए । लोकतन्त्र नेताहरूका लागि लखनौ लुट मच्चाउने अवसर नभयो । नेपालमा भारतीय कुटिलतन्त्रसहितको हैकमवादी प्रवृत्तिकै प्रमाण हो- नेपाली भूमि कालापानी, लिपुलेक र लिम्पियाधुरामसम्म पनि भारतले आफ्नो राजनीतिक नक्सा हाल्यो । अहिलेसम्म नेपाललाई अश्रीमान राख्न खोजिरहेको भारतले अब नेपाल खानकै लागि अतिक्रमण तीव्र पारेको छ । यसकारण नेपाली जागरुकता जरूरी छ । १९५० को सन्धि समेत फुट्न सकेन स्वतन्त्र नेपालले । प्रवृद्ध समूह गठन गरेर भारतले नेपाललाई फनफनी घुमाइदियो । त्यो रिपोर्ट बुक्रेर सावजजनको साहस

Pilot Permanent Marker [SCA-100]
A permanent marker with a fine bullet tip from Pilot. This permanent marker has water-resistant ink & can be used on plastic and wood.
PILOT PEN STORES
Changmugli, New Road, Kathmandu, Nepal
Phone: +977-01-5324603, 5327148
Bansbari, New Road, Kathmandu, Nepal
Phone: +977-01-5324603, 5327148

NIMB Green Future Savings Account
एक खाता एक रूस, हुने भविष्यको लागि
यस योजनाबाट संकलित लिक्विडलाई बेकले दिगो र वातावरणमैत्री आयोजनामा लगानी गर्नेछ ।
NIMB
Phone: +977-1-4444441, 985112709, 981165820
www.nimb.com.np

In the Context of commemorating 64 years of Grand Ceremony amid Honorable Bagmati Provincial Social Development Minister Ms. Hari Prabha Khadgi /Shrestha, Shree Saraswati Secondary School Thakalmath Changunarayan Municipality-8 Heading towards Newer Vision of Education/ Schooling: Learning, Earning and Living

By Uttam Karmacharya

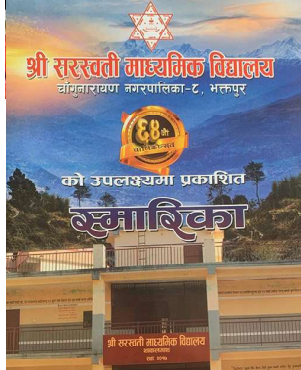
Dear Chairperson Mr. Sanjib Puri
Dear Principal Mr. Tikaram Pandeya

First of all, I wish to express my heartfelt and long left Congratulations to the School Chairperson and Principal including Managing Committee Members , Teachers , Staff members and Students

For the first time, I got chance to visit of Shree Saraswati Secondary School Thakalmath Changunarayan Municipality- 8 during the implementation years of New Education System Plan (NESP) in 1972. Then after I frequently saw the school developing very good infrastructure time to time While visiting of Shree Saraswati Temple on the occasion of Basnata Panchami Saraswati Pooja.

Some year back I became little more acquainted with the activities of the school because of the field oriented program being conducted in the school from the NGO Bhaktapur Bikash Sahayog Sangh (BBSS) Eye Camp and other activities . I missed the invitation several time. Fortunately this year I got good opportunity to participate in the program of the school in the context of commemorating 64 years of Grand Ceremony amid Honorable Bagmati Provincial Minister Ms. Hari Prabha Khadgi /Shrestha, Shree Saraswati Secondary School Thakalmath Changunarayan Municipality-8 to attend the invitation letter signed by the Head Sir Tikaram Pandeya and the School Management Committee Chairperson Sanjib Puri through the Chairperson of the BSBS Raju Mrigendra Joshi ,who was kind enough to pick up and dropping me to and from Bhaktapur CDO office. Highlights of my sorcery going through Annual Souvenir of the school celebrating 64 years of annual function and my major and minor observation

- Most inspiring and valuable and noteworthy Greetings messages of Right Honorable President of Nepal with other six distinguished dignitaries such as Honorable Minister Pradip Paudel , Ministry of Health and Population ; Honorable Minister Durlav Thapa Chhetri , Member of the House of Representative, Bhaktapur Area -2 Bagmati Province; Honorable Minister of Social Development , Bagmati Province Hetauda; Nonorable Suresh Shrestha , Member of Province assembly bagmati Province; respectable Mayor of Changunarayan Municipality Jeeban Khatri; Mr. Kamala Gyewali Chief Education development and coordination Unit Bhaktapur; Shreeman Janak Khatri , Prabakta Changunarayan Municipality; Shreeman Raju Mrigendra Joshi , President Bhaktapur Bikash Sahayog Sangh and Shreeman Sudam Gautam, Principal Association of Nepal (PAN) Central Committee Kathmandu
- Honor to the four pioneer founders of the school late Raghu Nath Timilsina, Yog Raj Timilsina, Nanda Prasad Adhikari and land donor late Manju Ratna Bajracharya
- Remarkable list of former Chairmen and head teachers plus teachers
- Mobilization of dozen of social organizations for the promotion of the school
- Traces of the history of the school by Head Teacher Principal Mr. Tikaram Pandeya
- Contribution of the school management committees by the present School Management Committee Mr. Chairperson Mr. Sanjib Puri
- Valuable and noteworthy contributions of the community people
- Exemplary and Outstanding articles by professor Dr. Maalaa Mala and Professor Dr. PL Shrestha and

- other teachers and community distinguished persons
- Hundreds of students write up both in Nepali and English languages
- Presentation of students cultural dances and local music enthusiasts display
- Massive participation of girls students and teachers
- Memorable felicitation and appreciation letters for the community leaders and meritorious students
- Participation of hundreds of social organizations from different walks of life and communities
- Number One and Oldest school of Changunarayan Municipality established in 2017 BS in the first position of Changunarayan Municipality Bhaktapur distret.
- Remarkable phases of school development and promotion in 2032, 2036, 2039 and 2069 BS .
- Unique features of the school comparable to other Bhaktapur Changunarayan Municipality schools
- Development of scholarship scheme from different walks of life
- Implementing Faculty of Education and Commers in the pus two classes of the school
- Marching Towards Technical Education and Developing local curriculum of The Municipality
- Need of enough school bus and Transportation system in cooperation with local transportation buses running in the municipality areas
- Need of income generation activities in the communities emphased by Honorable Social Development Minister through women groups
- Need of Following new paradigms shift of education and classification of knowledge
- Need of Paradigm shift in teaching learning situation in the class room and out of classes
- Need of Refresher short term program of pedagogy and andragogy for the teachers
- Massive advertisement collection of different organizations special from two Municipalities: Changunarayan and Thimi Municipality
- Remarkable painstaking efforts of the subcommittees to celebrate 64 anniversary celebration
- Massive participation of the teachers and school staff and former chairperson.
- Motivate Role of Parent Teachers association (PTA) page 86.
- Noteworthy distribution of Token of Memories/ love to hundreds of participants including chief guest and dignitaries
- Memorable Special magicians invitation and their live preferences
- Need of orientation of the Steps in local curriculum development
- It was so nice to know the need of developing local curriculum for the promotion of tangible and intangible heritages of the Changunarayan Municipality and sociological ancient history of the Municipality and district. To development the local curriculum I am strongly suggesting to follow the steps mention below and organize a day long orientation program in the school as soon as possible.
- Steps in Local Curriculum Development
- While developing the local curriculum the committee should follow the international practice and steps in curriculum development.
- Recognize clearly stated educational objectives and policies of Education.
- Identify target groups in accordance with the national objectives and policies.
- Identify the communities where target groups are located.
- Survey these communities to
 - Study the physical, socio-cultural and economic aspects;
 - Study the developmental needs;
 - Identify the developmental inputs already effected;
 - Discover the felt and real needs of the communities as a whole and target groups in particular;
 - Identify factors and problems inhibiting development;
 - Identify agencies and structures responsible for development;
 - Identify materials and human resources in the community;
 - Analyze the survey data.
 - Formulate information to Propose strategies, both educational and developmental, to fulfill the needs of the communities in general and the target groups in particular.
 - Translate needs and strategies into learning objectives and methodologies.
 - Formulate content areas;
 - Identify media to be utilized for each content and learning unit.
 - Devise evaluation tools to evaluate the curriculum through teaching process.

(Professor Dr. Uttam K. Karmacharya (Ph.D) presently working as a Board of Director of Dr. Iwamura Hospital Memorial Hospital and Iwamura College of Health Science. Prof. Dr. Karmacharya of Tribhuvan University was a former Resource Person for China (Unesco Nanjing), Denmark, World Education, Banepa Municipality and LRCs of Indonesia, Iran, Myanmar, The Philippines, SriLanka, Thailand, (Unesco Bangkok). Former Secretary General , National Resources Center for NFE (NRC-NFE) ACCU Japan / Nepal and Director, Center for Education for All (CEFA) Banepa Nepal; and Consultant Advisor of Banepa Municipality and Bhaktapur Municipality)

Smash And Grab

By Sunanda Datta Ray

Lal had changed only his tactics, not intention. Two days later he sent K. V. Natarajan, the development commissioner, also Indian, a man whom Hariomal liked and trusted, to persuade him to go away for a while. The judge had finished all the leave due to him, but Natarajan had been assured that would present no difficulty. Hariomal eventually reluctantly applied for ten days' absence which was granted with alacrity; he left for New Delhi on 10 April un aware that the chief executive had summoned the assembly for that very day to defy and disobey the injunction he had issued on 29 March.

A similar case was pending in Delhi high court where a local lawyer, Som Dutt Sharma, had filed a writ petition on 8 November 1974, challenging the 35th amendment on the grounds that admission of a foreign monarchy destroyed the unitary basis of India's constitution. Sharma claimed that while Sikkim was at liberty to disregard Indian directives- New Delhi's laws could not automatically apply there-India would have to bear the cost of Sikkimese elections and election hearings, as well as pay salaries and allowances to the two MPs. India would not even enjoy the reciprocal benefit of free trade and commerce. Each time Sharma's petition was due to be heard, however, the Delhi judge postponed the case until it was overtaken by more decisive happenings. But before Mrs Gandhi deployed her army, the Sikkimese made one last bid to rally to their flag.

CHAPTER 16 Last-Ditch Stand

The people of Sikkim, however, remain calm and undisturbed but proudly determined to fight any intruder and to protect 'their homeland even with their native weapons, the kukris. V. H. Coehlo, Sikkim and Bhutan.

We the people of Sikkim declare that the Sikkimese people do not recognize the right of any external power or authority to dictate the political and economic structure of Sikkim. Declaration of Independence, Sikkim Students' Association. Gangtok, 26 January 1975.

If the revolt was delayed, it was mainly because many people still believed in New Delhi's professions. Those who did not were intimidated by the Indian soldiers and CRP men who had taken over Gangtok, and by the spectacle of Gurbachan Singh and Lal lording it over the Chogyal and the chief minister. They had established an effective network of control as well as espionage, and very little happened in the countryside without the three OSDs at once reporting it to Mintokgang or India House.

The only satisfied Sikkimese were in the tight circle that directly benefited from subservience, the leaders of the batisey chor. Kazi was not personally accused of making money, but he had drifted out on a limb and was easily petrified into obedience. "My husband is in a daze," wailed Kazini, seeing in his nervous bewilderment the crumbling of all her grand designs. "He is a tortured man. . .he signs whatever they place before him." To be just a chief minister's spouse would have been disappointment enough for a spirited woman who took such pride in her worldly adventures, and had so desperately intrigued and campaigned for glory, even if Kazi's position were not substantially inferior to his colleagues in India.

The unfrocked lama, nursing his hatred of the Namgyals, whom she had groomed and goaded to place her on a pedestal, had failed her. The rustic young Nepalese she had fashioned into a revolutionary had become her most bitter foe. Kazini had moreover to put up with virtually round-the-clock surveillance. Apart from the CRP at the door, her bungalow was plainly visible from Khorana's verandah. K.M. Lal also kept a close watch on visitors, and was himself frequently in the house. His appearance brought on the sulky silences that had replaced her bubbling garrulity, while the chief minister hurriedly drove away callers lest his wife's nagging indiscretions be overheard. The precaution was probably unnecessary for, recognizing the danger of the times, very few people dared to compromise themselves. If Kazini had earlier been shunned for what she had done to Sikkim, she was now avoided for what she was suspected of plotting for Sikkim.

But there were murmurs all the same, echoes of tokens of resistance. Two Sikkimese men, Dilkumar Khati and Shyam Sundar Rasaily, another brother of the controversial auditor-general, had fled to Nepal where their Sikkim Bill Protest Committee was attracting considerable sympathy. Three of the eight members of Khatiawara's land reforms committee (Loden Tshering Lepcha, Passang Tsering Bhutia, and Dharma Gombo Lama) had refused to sign the report whose drastic recommendations would have destroyed the economic basis of Sikkimese society. Passang Tsering's house promptly became the target of hostile demonstrations. Bhutiya-Lepchas lived in fear of violence and dispossession. The administration harassed them in many small ways, and even the more responsible Nepalese were beginning to resent the influx of Marwaris and immigrants from Darjeeling. The kingdom's tranquility, unbroken between 1949 and 1973, was shattered by formidable displays of governmental force and constant sniping at people who were not sufficiently fervent in India's cause or subservient to New Delhi's men on the spot. contd..

भारत सधैं नेपाललाई फसाउने दाउमा

तत्कालीन अवस्थामा सही गर्ने बेलामा महम्मदी गच्छदार बहाना बनाएर बाह्रिण । तीनजनाले सही गरेको कागज आफ्नो नाम थपेर दुतावास पठाउनका लागि गच्छदारले हातमा लिए । गच्छदारले सो कागजलाई आधिकारिक नबनाईकन राजदूतलाई खुसुक्क हातमा राखिदिए । एउटा जासूसले सरकारी निर्णयको उतार दिए सह । राजदूतले विज्ञापित निकाले । विज्ञापितमा भनिएको थियो- "नेपालास्यत आभवा एकजना कूटनीतिज्ञले मधेशमा आन्डोलनकालागि राजनीतिक दलहरूलाई उन्माएको भनी आएका खबरहरू झुठा हुनु, भारतले अस्वीकार गर्दछ ।" भारतीय विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता सइद अकबरुद्दिनले भने- "संसार माध्यममा आएका खबरहरू भ्रमक एव गलत छन् । त्यस्ता खबरले नेपाल र भारत बीचको मैत्री सम्बन्धबाट ध्यान अत्रय मोड्न खोजिएको छ ।" नेपालको सरकारी श्रोतले ती विवादिता कूटनीतिज्ञको कार्यालय सिकारको र दिल्ली फर्कन लागेको मात्र जानकारी दिए । त्यो पनि अनौपचारिक रूपमा । आधिकारिक रूपमा भारत मात्र बोल्ने, नेपाल बोल्ने बोलेन । पहिलो कुरा यस्तो विरोध औपचारिक रूपमा सरकारले गर्नुपर्ने हो । दलले जन आवाजका मात्र प्रतिनिधित्व गर्छ । त्यो सरकारको बोली हुँदैन । दोश्रो कुरा कायबिधि सिकार भएको भन्दा राष्ट्रमा विप्लव गराउने काम गरेकोको अभियोगका काबान्ही नै नगर्ने भन्ने हुँदैन ।

तीन ठूला दल (माओवादी, कांग्रेस र एमाले) विवादिता कूटनीतिज्ञको फर्तिको मागबारे पत्रकारले सोझको प्रश्नलाई सइद अकबरुद्दिनले प्रतिबन्ध दिन इन्कार गरे र भने- "दलहरूले के भनिरहेकाछन् भन्ने कुरामा हामी प्रतिक्रिया दिन्थौं । नेपाल सरकारले भन्ने भने मात्र हामी प्रतिक्रिया दिन्छौं ।" नेपाल सर्वमोम मुलुक भएर पनि यहाँका जनताले चाहे अन्यास गर्न पाउनु र विदेशीले जे चाहे त्यही गर्ने र नेपालका सत्तामा बसेका नेता निरीह भएर उनका गोठी मात्र हुने गरेको कुरा नेपाली मात्रको

दुर्भाग्य हो । भारतको जनता दल युनाइटेडका महासचिव के.सी. त्यागी र समाजवादी नेता विजयप्रतापले भारतीय कूटनीतिज्ञबाट आएको अभिव्यक्ति सही भएको तर त्यस्ता अभिव्यक्तिले सम्बन्ध विधोल कुनै असर नपर्ने बताएका थिए । डाइपेटको व्यवस्थापन भारतले लिएपछि नेपालको अर्थतन्त्र दिनहुँ गिदै आएको छ । अरुहरू खण्डले थप तथ्य पुष्टि गरेका छन् । भारतियले नेपालको अर्थतन्त्रको सबै दशशीलतामाथि हालिमुहाली गरिरहेका छन् । नेपालले ५ वटा डाइपेट बनाउनुको मूल आशय के थियो भने नेपालले पाँचै ठाउँबाट बन्दराहासम्म सिधै नेपाल रेल चलाउने भन्ने थियो । भारतले चाहेको खण्डमा विचमा नक्कली र अवैध काम हुन नपाउने भनेर भारतले नेपालरेलका बाडानामा सिमन गर्न पाउने ताकि विचमा भारतीय तस्कुरले सामान छिराउन र बरालन नपाउनु, नसक्नु । नेपालले नियाँत गर्ने सामान नेपाल डाइपेटबाटै नेपाल ट्रेनमा लोड गर्ने र त्यसलाई केही नरोकी सिधै बन्दराहासम्म जान दिने र नेपालकागि ल्याइदिएकासमान त्यही रेन्चबाट विना रोकेटोक र अवरोध नेपाल भित्र्याउने भन्ने थियो । यसो भए नेपालको भित्रमा भारतले दुबानी गर्ने प्रश्न पनि रहेन नेपाली टुक र सौलबन्द कन्टेनर नेपालिलेले बोक्न पाउनु पर्ने भन्ने नेपालीको कामको कुरा पनि रहेन । विचमा हिलो हुने, अवरोध हुने, पूछ खुवाउनु पर्ने जस्ता सबै अवरोध हुने र त्यसबाट ४० प्रतिशत सस्ती हुनेभन्दा उभो नेपालको उद्योग धन्डाले विव्यव्यार गर्न प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने सार थियो । त्यसलाई तुलनापात गराईदियो भारतले, सौध डेस्कले, 'रथ' ले ।

काशी बनाउने समुन्त नेपाल माथिका अत्रयहरूमा नेपालको आर्थिक उन्नति किन हुन सकेन भन्नेबारे धेरै विवेचना गरिएको छ । आज मुलुक भित्रको देश भएको छ । सबै श्रोत भएर पनि त्यसलाई व्यवस्थापन गर्ने खुबी राख्ने । हीनतावाच राख्छ । पश्चिमा पूँजितलाई महान ठाउँ । अर्पनत्वमा विश्वास राख्ने । आफू वैदिक संस्कारको गुरूभए भारतलाई सिकउनुको साटो १२१८ वर्षदेखि विदेशीको दास भएको, संस्कार, संस्कृति र स्वाभिमान गुमाएको भारतलाई नेताले मार्गदर्शक गुरू मान्दछ, काञ्छो भाइलाई भाइ मानेको छ ।

डा. शास्त्रदत्त पन्त

नेपाल सरकारले मुलुकका प्राकृतिक श्रोतसाधन आफूले परिचालन गर्दै, भारतीय र विदेशीलाई दिन्छ, त्यो पनि उनकै सत्तामा । अनि नेपालको आर्थिक नीति र प्रक्या भारतको निशानमा हुन्छ । नेपालको उद्योग व्यापारको मध्यस्थता भारतका व्यापारीले गर्छन् । नेपालको हिमाल, हिमालको जल र वन, वनपैदावर र जडिवृतीहरू रोजगार र आर्थिक उन्नतिको लागि ठूला श्रोत हुन् । हिमाल एकाग्रितव्यवस्थापन पर्यटन र प्राकृतिक रूपको जरिवत श्रोत हो, तर यी सबै अव्यवस्था, अनभिलेख र नीतिहिनताका कारण दुरुपयोग भएका छन् । त्यस्तै छ मानवश्रोत, जल श्रोत, हिमाल श्रोत र पर्यटन श्रोत । नेपाल १८ प्रकारका मौसमी विविधताको देश हो । दुई मौसमको यूरोप र मध्यपूर्व चार मौसमको ओशनिया र अमेरिकासग तुलना हुन सक्ने । पर्यटन विवरके पहिलो श्रोत हुनसक्ने अवस्थामा छ । अतः यसले विदेशीको निशानमा हेन तिनलाई निरैदान गर्ने क्षमता राख्नुपर्छ । त्यो राख्न जान चाहिन्छ जुन हाम्रोलाई पश्चिमाको ल्याइदिएकाछन् । यहाँ नभिनो पद्वति पश्चिमाको लडाईदिएका छन् । त्यसलाई बुझने क्षमता सत्ता चलाउने कसैमा पनि पाइदैन । भारत बर्ष पहिलेदेखि गुमेको हाम्रो क्षमतालाई बढाउने ज्ञान, शीप, क्षमता, खुबी, आँस, साहस, धैर्यता नहुनु आजको समस्या हो । गरिबी र अचेतनता हाम्रा मुख्य समस्या हुन् । हामी गरिव छौं त्यसकारण अर्थचेत छौं, हामी अर्थचेत छौं, त्यसकारण गरिव छौं । त्यसबाट कसरी उम्कने यस खण्डमा केही उपाय खोजिएका छन् । किन पन्थैने नेपालको उद्योग व्यवसाय, किन हुदैन नेपाल समृद्ध, किन बढाउन सक्नेन रोजगार र सध्या र उत्पादकत्व जस्ता सवैसवालको उत्तर हो भारतको नेपालप्रतिको प्रवृत्ति र नेपाली शासकको क्षमता । भारतकै कारणले नेपालको सबैभन्दा ठूलो शक्ति जलश्रोतको विकास चाहेजस्तो गरी गर्न सकिएको छैन । नेपालका सबैखाले उद्योग स्वतन्त्र रूपमा पमिन र प्रतिस्पर्धात्मक लडिन सकेका छैनन् । पर्यटन उद्योग मौलाउन सकेको छैन । मौलिक रूपमा विकास गराइएका गलैचा, पामिन्ना र गार्मेन्ट, सिगरेट, जुट । कपास, धागो उद्योगहरू पनि भारतीयहरूको घुसपैठ तथा नक्कली कारोवारी हस्तक्षेपका कारणले धराशायी

काश्मीर क्षेत्रीय मात्र होइन, विश्वकै विवेकको मुद्दा

विश्वव्यापी स्पटभारतको अनाज्ञाकारिताको बीचमा न्यायको लागि आह्वान मात्र गरेको छैन, काश्मीर मुद्दा विश्वव्यापी विवेकको मुद्दा पनि हो । काश्मीर समस्या समाधान नभएसम्म विश्वशांति हुन नसक्ने भएकाले राष्ट्रसंघ सकृय हुनुपर्छ । हरेक वर्ष, फेब्रुअरी ५ मा पाकिस्तानमा कश्मीर ऐकबद्धता दिवस मनाइन्छ । यसले भारतको अवैध रूपमा कब्जा गरिएको जम्मू र कश्मीर (आईआईओ) जे के का उत्पीडित जनतालाई पाकिस्तानको डुड समर्थन भन्नुकाउँछ । यो दिनले कश्मीरीहरूको दुर्दशालाई उजागर गर्दछ र आत्मनिर्णयको लागि उनीहरूको दशको माग सघप्यमा ध्यान आर्कषित गर्दछ । यो दिन १९८० को दशकको अन्त्यतिर प्रस ताव गरि एको थियो, जुन समय आईआईओ जे के सा हिंसा बढे को थियो । भारतीय से नाले आफ्नो दमनलाई तीव्र बनायो, गैह्रन्यायिक हत्या, बलात्कार र गैर कानूनी नजर बन्दको व्यापक रिपोर्टहरू सहित । पाकिस्तानले यी अत्याचारहरूको बारेमा विश्वव्यापी जागरुकता जगाउने आवश्यकतालाई स्वीकार गर्थो । जमात-ए-इस्लामीका काजी हुसेन अहमदले १९९० मा कश्मीर एभ्युद्धता दिवसको रूपमा दिन मनाउने विचार को बकालत गरे । त्यसबेलादेखि, यो पाकिस्तान र आजका जम्मू र कश्मीरमा याली, सेमिनारहरू मार्फत मनाइन्छ । कश्मीर दृढ अन्तराष्ट्रिय कानून र धेरै संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषद प्रस्तावहरूमा आधारित छ । यी प्रस्तावहरूले कश्मीर का जनताको आत्मनिर्णयको अधिकारमा जोड दिन्छन् । यी मध्ये प्रमुख युएनएसिसआर २५७७, जसले कश्मीरको भविष्यको निर्णय गर्न जनमत संग्रहको लागि आह्वान गर्दछ । यसले भारत र पाकिस्तान दुवैलाई सेना फिर्ता बोलाउन र प्रक्रियाको निरीक्षण गर्न संयुक्त राष्ट्र संघको प्रशासक नियुक्त गर्न आवश्यक छ । युएनएसिसआर २६ ले कश्मीर दृढको अनुसन्धान र मध्यस्थता गर्न एक आयोग गठन गरेको छ । युएनएसिसआर ८० ले दोहोर्थाँउछ कि जे श्रेको अन्तिम स्थितिले यसको जनताको इच्छालाई प्रतिबिम्बित गर्नुपर्छ । यी

प्रस्तावहरूले शांतिपूर्ण समाधानको महत्त्वलाई रेखांकित गर्दछ । यद्यपि, भारतको कारहरूले बारम्बार यी अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरूको उल्लंघन गरेको छ । भारतले कश्मीरमा युएनएसिसआर प्रस्तावहरूलाई निरन्तर बेवास्ता गर्दै आएको छ । अगस्त ५, २०१९ मा धारा ३७० खारेज गर्नु अन्तराष्ट्रिय कानूनको स्पष्ट उल्लंघन थियो । यो धर्मपक्षीय कदमले जम्मू र कश्मीरको स्वायत्तता खोस्यो र यस क्षेत्रलाई भारतीय सरकारको पूर्णक्षेत्र नियन्त्रणमा ल्यायो । त्यसबेलादेखि, यस क्षेत्रलाई गम्भीर दमन गरिएको छ । सार्वजनिक सुरक्षा ऐन र गैह्रकानूनी गतिविधि (रोकथाम) ऐन जस्ता कठोर कानूनहरू ब्यक्तिहरूलाई मुद्दा चलाउन विना नै हिरासतमा राख्न प्रयोग गरिएका छन् । यी कानूनहरूको अस्पष्ट परिभाषाहरूको लागि व्यापक रूपमा निन्दा गरिएको छ, जसले अधिकारीहरूलाई विव्वसनीय प्रमाण विना ब्यक्तिहरूलाई "आतंकवादी" भनेर लेबल गर्न अनुमति दिन्छ । एमनेस्टी इन्टरनेशनल र संयुक्त राष्ट्र संघ जस्ता मानव अधिकार संगठनहरूले यी उपायहरूको आलोचना गरेका छन् । राविकालीन छाप, सामूहिक गिरफ्तारी र यान्त्रिक रिपेटेड निर्यात भइसकेका छन् । भारतीय सेनाद्वारा पेटेट गनको प्रयोगले बालबालिका सहित हजारौंलाई अन्धा र अपाङ्ग बनाएको छ । विश्व समुदायले कश्मीर मुद्दालाई सम्बोधन गर्ने ठूलो मात्रामा असफल भएको छ । प्रमुख शक्तिहरूले प्रायः मानव अधिकारको विनाशकारी आफ्नो र गनीतीक स्वाधलाई प्राथमिकता दिन्छन् । उदाहरणका लागि, संयुक्त राज्य अमेरिकाले कश्मीर दृढलाई कानून लगाएर भारतको आफ्नो सामर्थ्यलाई गहिरो बनाएको छ । संयुक्त राष्ट्र संघ लगायत अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरूले आफ्ना प्रस्तावहरू लागू गर्न सघर्ष गरि रहेका छन् । भारतलाई जवाफदेही बनाउने संयन्त्र विना, यी प्रस्तावहरू प्रभावहीन छन् । तटस्थ मध्यस्थ शक्तको अभावले तनावलाई अझ बढाएको छ, जसले कश्मीरी जनतालाई हिंसा र उत्पीडनको चक्रमा फस्नेको छ । पाकिस्तानले कूटनीतिक र मानवीय मोर्चाका कश्मीर मुद्दालाई निरन्तर समर्थन

गरेको छ । यसले संयुक्त राष्ट्र संघको महासभा लगायत अन्तराष्ट्रिय मन्त्रहरूमा यो मुद्दा उठाएको छ । पाकिस्तानले भारतीय अत्याचारको प्रमाण प्रदान गर्दै आईआईओ जे के मा मानव अधिकार उल्लंघनलाई पनि उजागर गरेको छ । कश्मीर एकात दिवस पाकिस्तानको प्रतिबद्धताको एक शक्तिशाली सम्बन्धन हो । यो न्यायलाई कायम राख्न र कश्मीरी जनताको अधिकार सुनिश्चित गर्न विश्वव्यापी समुदायलाई कार बहीको आह्वान गर्छ । कश्मीर समस्या या समाधान गर्न २ पटक र व्यावहारिक वृष्टिकोण आवश्यक छ । पहिलो चरण भारत र पाकिस्तानले अर्धपूर्ण वार्ता पुनः सुरु गर्नु हो, किनकि धारा ३७० खारेज गरे देखि हालको गतिरोधले तनावलाई मात्र बढाएको छ । विश्वास पुर्ननिर्माण गर्न र मुख्य मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न खुला सन्चार महत्त्वपूर्ण छ । साथै, दुवै देशको नियन्त्रणमा रहेको क्षेत्रमा अधिकार स्वयत्तता पुनर्स्थापित गर्नु महत्त्वपूर्ण छ । स्थानीय शासनलाई सशक्त बनाउनाले कश्मीरी जनतालाई उनीहरूको भविष्यमा आवाज दिनेछ र उनीहरूको आवश्यकता र चासोहरूलाई सम्बोधन गरि एको सुनिश्चित गर्नेछ । कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लंघनलाई बेवास्ता गर्न सकिदैन । स्वतन्त्र अनुसन्धानले दुर्व्यवहार को बारेमा सत्यता उजागर गर्नुपर्छ र जिम्मेवार ब्यक्तिहरूलाई जवाफदेही बनाउन अन्तराष्ट्रिय अनुसन्धानकर्ताहरूलाई पहुँच प्रदान गर्नुपर्छ । दृढ समाधानमा निष्पक्षता सुनिश्चित गर्न, एक तटस्थ मध्यस्थ शक्त आवश्यक छ । एक निष्पक्ष पक्षले विश्वासको वातावरण सिर्जना गर्न सक्छ र सबै पक्षहरूलाई समुचित समाधानतर्फ डोरिशाउन सक्छ । अन्तमा, अन्तराष्ट्रिय समुदायले जागरुकता जगाउन र कारवाही गर्न अगाडि बढ्नुपर्छ । विश्वव्यापी शक्तिहरू, मानव अधिकार संगठनहरू र नागरिक समाजले कश्मीर मुद्दालाई उजागर गर्न र संयुक्त राष्ट्र संघका प्रस्तावहरूको कार्यान्वयनको लागि जोड दिन भन्ने र काम गर्नुपर्छ । यी कदमहरूले क्षेत्रमा दिगो शांति र न्यायको जग निर्माण गर्न मद्दत गर्न सक्छन् । कश्मीर एकात दिवस केवल प्रतीकात्मक संकेत मात्र होइन । यो न्यायप्रति पाकिस्तानको प्रतिबद्धता र कश्मीरी जनताको आत्मनिर्णयको अधिकारको पुनः पुष्टिकरण हो । आईआईओ जे के मा भारतको कार्यले अन्तराष्ट्रिय कानून र मानव अधिकारको उल्लंघन गरेको छ । विश्व समुदायले भारतलाई जवाफदेही बनाउन अगाडि बढ्नुपर्छ । कश्मीरको लागि न्याय केवल एक क्षेत्रीय मुद्दा मात्र होइन, यो विश्वव्यापी विवेकको कुरा हो । वार्ता, जवाफदेही शांति र अन्तराष्ट्रिय कानूनको सम्मान मार्फत मात्र कश्मीरी जनताको लागि शांति र न्यायको सपना वास्तविकतामा परिणत हुनसक्छ । फेब्रुअरी ५ मा, पाकिस्तान र यसका जनताले ससारलाई सम्झाउँछन् कि कश्मीरको संघर्ष अझै सकिएको छैन ।

गरेको छ । यसले संयुक्त राष्ट्र संघको महासभा लगायत अन्तराष्ट्रिय मन्त्रहरूमा यो मुद्दा उठाएको छ । पाकिस्तानले भारतीय अत्याचारको प्रमाण प्रदान गर्दै आईआईओ जे के मा मानव अधिकार उल्लंघनलाई पनि उजागर गरेको छ । कश्मीर एकात दिवस पाकिस्तानको प्रतिबद्धताको एक शक्तिशाली सम्बन्धन हो । यो न्यायलाई कायम राख्न र कश्मीरी जनताको अधिकार सुनिश्चित गर्न विश्वव्यापी समुदायलाई कार बहीको आह्वान गर्छ । कश्मीर समस्या या समाधान गर्न २ पटक र व्यावहारिक वृष्टिकोण आवश्यक छ । पहिलो चरण भारत र पाकिस्तानले अर्धपूर्ण वार्ता पुनः सुरु गर्नु हो, किनकि धारा ३७० खारेज गरे देखि हालको गतिरोधले तनावलाई मात्र बढाएको छ । विश्वास पुर्ननिर्माण गर्न र मुख्य मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्न खुला सन्चार महत्त्वपूर्ण छ । साथै, दुवै देशको नियन्त्रणमा रहेको क्षेत्रमा अधिकार स्वयत्तता पुनर्स्थापित गर्नु महत्त्वपूर्ण छ । स्थानीय शासनलाई सशक्त बनाउनाले कश्मीरी जनतालाई उनीहरूको भविष्यमा आवाज दिनेछ र उनीहरूको आवश्यकता र चासोहरूलाई सम्बोधन गरि एको सुनिश्चित गर्नेछ । कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लंघनलाई बेवास्ता गर्न सकिदैन । स्वतन्त्र अनुसन्धानले दुर्व्यवहार को बारेमा सत्यता उजागर गर्नुपर्छ र जिम्मेवार ब्यक्तिहरूलाई जवाफदेही बनाउन अन्तराष्ट्रिय अनुसन्धानकर्ताहरूलाई पहुँच प्रदान गर्नुपर्छ । दृढ समाधानमा निष्पक्षता सुनिश्चित गर्न, एक तटस्थ मध्यस्थ शक्त आवश्यक छ । एक निष्पक्ष पक्षले विश्वासको वातावरण सिर्जना गर्न सक्छ र सबै पक्षहरूलाई समुचित समाधानतर्फ डोरिशाउन सक्छ । अन्तमा, अन्तराष्ट्रिय समुदायले जागरुकता जगाउन र कारवाही गर्न अगाडि बढ्नुपर्छ । विश्वव्यापी शक्तिहरू, मानव अधिकार संगठनहरू र नागरिक समाजले कश्मीर मुद्दालाई उजागर गर्न र संयुक्त राष्ट्र संघका प्रस्तावहरूको कार्यान्वयनको लागि जोड दिन भन्ने र काम गर्नुपर्छ । यी कदमहरूले क्षेत्रमा दिगो शांति र न्यायको जग निर्माण गर्न मद्दत गर्न सक्छन् । कश्मीर एकात दिवस केवल प्रतीकात्मक संकेत मात्र होइन । यो न्यायप्रति पाकिस्तानको प्रतिबद्धता र कश्मीरी जनताको आत्मनिर्णयको अधिकारको पुनः पुष्टिकरण हो । आईआईओ जे के मा भारतको कार्यले अन्तराष्ट्रिय कानून र मानव अधिकारको उल्लंघन गरेको छ । विश्व समुदायले भारतलाई जवाफदेही बनाउन अगाडि बढ्नुपर्छ । कश्मीरको लागि न्याय केवल एक क्षेत्रीय मुद्दा मात्र होइन, यो विश्वव्यापी विवेकको कुरा हो । वार्ता, जवाफदेही शांति र अन्तराष्ट्रिय कानूनको सम्मान मार्फत मात्र कश्मीरी जनताको लागि शांति र न्यायको सपना वास्तविकतामा परिणत हुनसक्छ । फेब्रुअरी ५ मा, पाकिस्तान र यसका जनताले ससारलाई सम्झाउँछन् कि कश्मीरको संघर्ष अझै सकिएको छैन ।

अन्तिम पातो - शाश्वत शर्मा

मुलुकको अस्तित्व संकटमा

एक प्रतिशतले पनि नबोल्ने हिन्दी भाषालाई मधेशले कामकाजी भाषा बनाएपछि दुई तरङ्ग उठ्यो। मैथिली, भोजपुरी, थारू लगायतलाई बेवास्ता गरियो। यही हिन्दुमा मधेशप्रदेश आन्दोलन भएको छ। राष्ट्रलाई संकटमा पार्ने, राष्ट्र विघटन गर्ने अनेक मुद्दाहरू सहभद्रा आउन थालेको छ। विज्ञहरू भन्छन्- यो त सुरुआतमात्र हो। परिचानवादीहरूको पूर्ववर्त छुट्टै असन्तुष्टि देखिएको छ। भाषा, भूगोल, धर्म, संस्कृति आदि लिएर विवादको विजयोपनि गरिएको माओवादीको जनयुद्धदेखि नै हो। विविधतामा एकता बनाएर चर्चिका नेपालीलाई विदेशी इसारामा फाटो च्याउने सुरुआत ०५६ पछिको परिवर्तनदेखि नै भएको हो। देउवा वा प्रचण्ड, ओली अथवा अन्य। १८ वर्षमा १४ प्रधानमन्त्री बसिसके। अर्थस्तर सरकार, अराजक राजनीति भनेको असफल व्यवस्थाको परिणाम हो। अब त राष्ट्रको अस्तित्व नै संकटमा परेको छ। यो डुबेको फोहोदै गएको छ। यिनले खाडा गरेको विवादकै कारण मुलुक टुक्रा टुक्रा हुने खतरा देखिँदैछ। त्यसो त विदेशी हथौडी खाएर यो व्यवस्थाको वसालत गर्नेहरू हिजो न आज, समस्या सिर्जना गर्दैछन्। हिजो एकताका लागि भरपूर प्रयास भएको थियो। आज विभेद र निषेधको भाव बढाइएको छ, आफन्त र आफन्तलाई छान्ने, योग्यलाई पाखा लगाउने काम भएको छ। त्यसमाथि भेग, भाषा, धर्म, जातिको समस्या उरालिएको छ। संकट पनिभूत हुँदै छ। हिजो राजा थिए, अधिभावकीय दायित्व निवाह भएको थियो। आज राष्ट्र र जनता दुहोरौजस्तो भएका छन्। बोल्न पाइन्छ, बोल्नेका छन्। बोलेर के गर्ने कसै सुनवाई छैन। नयाय कता हो कता? प्रत्येक नागरिकले अन्याय अनुभूत गरिरहेका छन्। हिजो सम्पूर्ण मुलुक थियो, आज विष घोलेर राजनीति गरिदा समाजमा अपराधिकरण बढेको छ। नेपाली नेपालीबीच विवाद सिर्जना भएका छन्। यो संविधान जारी भएको करिब १० वर्ष भयो, यो अर्धधार्मिक संविधानिक राजकाज शून्य छ। यो संविधानले सुशासन दिने सकेन। राजकाजमा मात्र होइन, संविधानिक हरेक निकायमा अराजकता छ। राजनीति प्रदूषित भएपछि कुशासन हुनेछैन। कुशासन छ। भन्नालाई संकेलाई स्विकार संविधान भनियो, देशे वर्षमा संविधानको असफलता लुकाउन संशोधनको बस छोडिएको छ। के संशोधन गर्ने? यसबारे कोही बोल्दैनन्।

राष्ट्रिय एकता कसरी कायम गर्ने? सुशासन कसरी दिने? संविधानका कुन कुन कसजीरी सन्धानुपन गर्ने? संघीयता खारेज हुने कि नहुने? केही पनि निर्धो छैन। सत्ताधारीहरू आफ्ना असफलता र भ्रष्ट चरित्र छोपछाप पार्नकै लागि संविधान संशोधन गर्ने भनेर विषयान्तर गरिरहेका छन्। यो भ्रम छैन कतिञ्जेल?

हो, यो संविधान नेता अनुकूल, नेपाली र राष्ट्रका लागि प्रतिकूल थियो। यसकारण १० वर्षदेखि नेपाली मार र भारमा परेका छन्। जसले देश निर्माण गर्‍यो, त्यो शक्तिलाई किनारा लगाएर देश हानि सकिन्छ, बेहाल हुनपुगे। पूर्वराजाले पटक पटक संसदीयताका साथ अघि बढे भनेर आह्वान गर्दासमेत बलहरू तैयार भएनन्। राजाले जनमत संग्रह गरिएर, ०५६ सालमा बहुदल घोषणा गरिएर। जनताका सामु सधैं भुक्तने राजको हल्लेआम भयो। अर्का राजाले चुनाव गराएर जिम्मा लगाउँछ भन्दा मानिएन, विदेशी ताकतका साथ जनआन्दोलन गरियो। फेरि राजा जनताकै सामु मुक्त, त्यस्तो राजतन्त्रलाई ०५५ सालमा अथैव तिरिकाले उन्मूलन गरियो। यति हुँदा पनि जनताले राजतन्त्र जिन्द्यावाद भन्न छाडेनन्। स्थिति यस्तो छ कि लोकतन्त्र भन्दा राजतन्त्र, नेता भन्दा पूर्वराजा लोकप्रिय छन्। राजतन्त्र राजनीतिक शक्ति हो।

यो नेता र यो असफल व्यवस्थाबाट मुलुक समृद्ध हुन्छ भन्नु दिवासपना मात्र हो। अब त मुलुकको अस्तित्वको प्रश्न उठिसकेको छ। परचक्रले भाषा, भेषभुषा, धर्म, भूगोलमा चल्छेले गर्न थालिसके। सत्ताह्वेद र विपक्षी कुसीको लडाइँमा व्यस्त छन्। यता जनता आफू आफ्ना जुजु थालेका छन्। सात प्रदेशमा सात शरिका समस्याहरू छन्, समस्या अनेक छन्। कता कता छुट्टै राष्ट्रको माग पनि उठ्न थालेको छ। जानकारहरू भन्छन्- हरेक तर र तत्कालमा नगरिक एक भएर विद्रोहमा उठ्नुपर्छ, नउठे राष्ट्र विघटनमा जानसक्छ। ख्यालख्यालमै मुलुक सकिन्छ। पूर्वराजा दलाई लामा होइनन्, यही छन्। राजतन्त्रको आवश्यकता छ भने नगरिक उठ्नुपर्छ। हो पुर्णको भार बोकेका पूर्वराजाले टुट्टुनु हेरेर बस्ने अवस्था छैन। जनता सडकमा विद्रोहमा उत्रिए भने पूर्वराजाले त्यो विद्रोहलाई शांत पार्न अप्रसर हुनेछैन।

सरकारले के गर्दैछ, कसको वन्दे? यो विषय रहेन। विषय देशको अस्तित्वरक्षा हो। राजादेखि नागरिक सबै एक भएर अघि बढ्नुपर्ने स्थिति आयो। कसैले जस्तोसुकै भ्रम छरुन, यथाथं भनेको नेपाली एकता नै हो। नेपाल नेपालीको हो, नेपाली तन, मन र एकाताबाट चल्नुपर्छ, चलाउनु पर्छ। यो मुलुक बचाउन कुनै विदेशीले साथ दिदैन। नेपाल बलवृत्ताको इतिहास छ, नेपाल बचाउन नेपालीले जागरुक गर्नुपर्छ।

भूकम्पबाट जोगिन सचेत बर्नौं

- भूकम्पको बेला जोगिने उपायको पूर्वाभ्यास गरौं
- भूकम्पबाट जोगिन पूर्व तैयारी गरौं,
- आफ्नो घरको संरचना छ्याल गडै भूकम्प प्रतिरोधी बनाऔं,
- परिवार र समुदायलाई भूकम्प सुरक्षाबारे जानकारी गराऔं,
- भूकम्प आउँदा सुरक्षित स्थानमा बसौं,
- आपतकालीन सामग्री (पिउने पानी, औषधी, बत्ती, खाजा) तयार गरेर राखौं, भूकम्पको सम्भावित जोखिमबाट बचौं र बचाऔं ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

शिक्षाको ऐतिहासिक केन्द्र तक्षशिलाको यात्रा

ऐतिहासिक शिक्षाको केन्द्र तक्षशिला आज पनि उतिकै चामो र सम्मानित स्थानका रूपमा छ।

अंग्रेजीमा टाक्सिला भनिने तक्षशिला प्राचीन भारतवर्षमा गान्धार देशको राजधानी तथा शिक्षाको मुख्य केन्द्र थियो। यो हिन्दू र बौद्ध धर्मका अनुयायी दुवैका लागि महत्वपूर्ण स्थान थियो। भनिन्छ, अर्थात्, रणनीति लगायतका विषयमा पारङ्गत विद्वान चाणक्य पनि यहाँका आचार्य थिए। अहिले यही तक्षशिला पाकिस्तानको पञ्जाब प्रान्तको रावलपिण्डी जिल्लामा छ, र पाकिस्तान सरकारले यसलाई उच्च महत्वका साथ संरक्षण गरिरहेको छ। सन् १९८० मा टाक्सिलालाई विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत पनि गरिएको थियो।

हिन्दू र बौद्ध धर्मावलम्बीले तक्षशिला भन्ने गरेको यो ठाउँको नामकरण खासमा तक्ष नामका कारण भएको हो। हिन्दूहरूले यो ठाउँलाई तक्षशिला पनि भन्छन् जसको संस्कृत अर्थ 'राजा तक्षको लागि' हो। रामायणका अनुसार तक्ष भरत र माण्डवीका छोरा थिए।

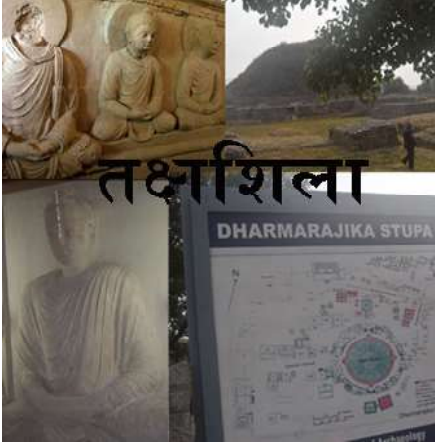
ईसापूर्व पाँचौं शताब्दी अर्थात् आजभन्दा २५०० वर्षअघि तक्षशिला पूर्व भारतवर्षमा शिक्षाको एक बेजोड केन्द्र थियो। पछि यहाँ आधुनिक नालन्दा विश्वविद्यालय पनि बन्यो तर यो खास पुरानो तक्षशिला भने होइन। तक्षशिलाको ख्याति महान अर्थात् चाणक्य (विष्णुगुप्त) को कारणले पनि छ जो यहाँका प्राचार्य थिए र उनले चन्द्रगुप्तसँग मित्रे मौर्य साम्राज्यको जग बसाएका थिए। आर्यवेदका महान विद्वान चरकले पनि तक्षशिलामा शिक्षा लिएका थिए। कुरु र कोसल राज्यहरूले यहाँ प्रत्येक वर्ष निश्चित संख्यामा विद्यार्थी पठाउँथे भनिन्छ। भारतका विभिन्न भागबाट सबै राजकुमार तक्षशिलाको धनुशास्त्र विद्यालयमा युद्धविद्या सिक्न आउँथे। यहाँ जगतहरूमा पढाइएका विषयमध्यमे वेदवर्षी, अष्टार वटा कला र शिल्पको वर्णन पाइन्छ।

सतौं शताब्दीमा यो ठाउँ विद्यापीठका रूपमा प्रख्यात भई राजगृह, कशी र मिथिलाका विद्वानहरूको आकर्षणको केन्द्र बनेको थियो। रामायणमा यसलाई भरतले राजकुमार तक्षको नाममा स्थापना गरेको भनिन्छ, जसलाई यसको शासक नियुक्त गरिएको थियो। जन्मजयको संपन्न यही स्थानमा भएको थियो।

हिन्दु उपत्यकामा अलेकेन्द्र दी ग्रेटले ईसापूर्व ३२६ मा आक्रमण गरेको

ईस्वी संवत् ४०५ मा चिनियाँ बौद्धभिक्षु फाथ्यान बौद्ध धर्मका पुस्तक र अन्य पाठ्य सामग्री खोजी गई यहाँ आइपुगेका थिए। उनले यहाँ शौक्षिक महत्वको विशेष कुरा फेला पारेनन्। सतौं शताब्दीमा अर्का चिनियाँ बौद्धभिक्षु ह्युएन त्साङले लेखेको यात्रा वर्णनमा पनि तक्षशिलाले आफ्नो महिमा लगभग गुमाइसकेको बताएका थिए अर्थात् उनको भनाईमा तक्षशिला अब पुरानो लय र

पीडादायी कथा संग्रह गरेको छ। यहाँ संग्रहित कला, मूर्ति र अन्य भग्नावशेष हेर्दा इतिहास कति कुरा र निर्मम थियो भन्ने छलंग हुन्छ। यहाँ संग्रहित मूर्ति र अन्य कलाहरूका कुराको टाउको छैन, कुनैका हात छैनन्, अर्थात् पूर्ण अङ्गभङ्ग र क्षतविक्षत अवस्थामा छ। तथापी यो ठाउँ हेर्न बर्षौं ठूलो संख्यामा मानिसहरू पुग्ने गरेका छन्। र पाकिस्तान सरकारले नियुक्त गरेका कर्मचारीले यहाँको इतिहास, आक्रमणको कालखण्ड समेतका विविध विषयमा गाडडका रूपमा सेवा दिने गरेका छन्। मुस्लिम अतिवादीको आक्रमणको खतरा अर्भ रहेको भन्दै पाकिस्तान सरकारले यहाँ कडा सुरक्षा व्यवस्था गरेको छ।

समयमा यो विद्यापीठ पश्चिमी मुलुकका दार्शनिकहरूका लागि पनि कौतूहलको विषय थियो। कोसलका राजा प्रसेनजित र विन्धसारका राजबेका छोरा जीवकले तक्षशिलामै शिक्षा लिएका थिए। कुरु र कोसल राज्यहरूले यहाँ प्रत्येक वर्ष निश्चित संख्यामा विद्यार्थी पठाउँथे भनिन्छ। भारतका विभिन्न भागबाट सबै राजकुमार तक्षशिलाको धनुशास्त्र विद्यालयमा युद्धविद्या सिक्न आउँथे। यहाँ जगतहरूमा पढाइएका विषयमध्यमे वेदवर्षी, अष्टार वटा कला र शिल्पको वर्णन पाइन्छ।

यसको चर्चा सुनिदैन। मुस्लिम, इसाई, चिनियाँ समेतका विदेशीहरूको बर्बर, निर्मम आक्रमणबाट तक्षशिलाको पुरानो गौरव, वैभव र संरचना निमिट्टियान पारिएको थियो। सुरक्षा त टाढाको कुरा थियो। अहिले त्यही तक्षशिला पाकिस्तानमा एउटा पुरातात्विक महत्वको स्थान भएर सुरक्षित रहन पाएको छ। पाकिस्तान सरकारले यहाँ बनाएको संग्रहालयमा तक्षशिलाको विभिन्न कालखण्डमा भोग्नु परेका आक्रमणका

वयमा थिएन। बास्तवमा मौर्यकालपछि यसको शिक्षाको चर्चा सुनिदैन। मुस्लिम, इसाई, चिनियाँ समेतका विदेशीहरूको बर्बर, निर्मम आक्रमणबाट तक्षशिलाको पुरानो गौरव, वैभव र संरचना निमिट्टियान पारिएको थियो। सुरक्षा त टाढाको कुरा थियो। अहिले त्यही तक्षशिला पाकिस्तानमा एउटा पुरातात्विक महत्वको स्थान भएर सुरक्षित रहन पाएको छ। पाकिस्तान सरकारले यहाँ बनाएको संग्रहालयमा तक्षशिलाको विभिन्न कालखण्डमा भोग्नु परेका आक्रमणका

जनता र नेताहरूबीच बहस हुनेपर्ने विषय

संघीयता, धर्म निरपेक्षता, गणतन्त्र र जातीय आरक्षणको माग जनताले कहिले गरेका थिए? फेरि संविधानमार्फत यी व्यवस्था किन लादियो? जनताले न्याय र समानता खोजेका थिए। यो व्यवस्था कुन कुन विदेशीको लगानीमा ल्याइयो? कुन कुन विदेशीको स्वार्थ संविधानमा समेटियो? राजनीति समाज बदल्ने नीति हो। जनप्रतिनिधि भनेका परिवर्तनको माध्यम हुन्, देश र जनताका सेवक हुन्, मालिक होइनन्। किन मालिकजस्ता बनेका? युवा विदेश मान्नुपर्ने, युवा बेचेर देश चलाउनु पर्ने अवस्था लज्जास्पद छ। देशभक्तहरू वाँच्न नसके र देशद्रोहीहरूमै नपनेजस्तो अवस्था छ। नेता, उनका परिवार र छोडाहरूले मात्र लाभ लिनै व्यवस्था भनेको गणतन्त्र बन्यो। जनताले सेवा केही नपाउने, करमात्र तिर्नुपर्ने, यो कस्तो पद्धति हो?

स्मरणहोस्, नेपाली काङ्ग्रेसको न्वारानको नाम 'अखिल भारतीय नेपाली काङ्ग्रेस' हो। जसको जन्म कार्तिक १५, २००३ सालमा बनारसमा भयो। यो पार्टी

आफूलाई प्रजातन्त्रको विडा उठाउने पार्टी भन्छ, मान्छ। तर कम्युनिष्टको पछि पछि लाइछ। कांग्रेस किन कम्युनिष्टको चमरफुल बनेको होला? विवेक हुनेपछि, राजनीतिक दलमा विवेकशील कार्यक्रताहरू रहेको भए नेताहरू भ्रष्टाचारमा डुबने र गनाउने थिएनन्। विवेकहीन नेताहरूले जेमल गरेर राष्ट्रलाई असफलताको भीरमा पुर्‍याउने थिएनन्। देश अस्तित्वको संकटमा पुगेको छ। बंगलादेश, श्रीलंकामा जसरी नेताहरूलाई जनताले लखेटेने बेला आएको छ। यो स्थिति कसरी सम्हाल्ने? नेताहरूबीच आत्मामिमासा गुप्तपर्ने होइन?

जनयुद्ध भयो, जनआन्दोलन गरियो। परिवर्तन भयो। धर्म र गणतन्त्र फालियो? न्यायव्यवस्था स्थापित गर्न सकिएन। प्रत्येक युवा विदेश भ्रम आउनु छ। रॉमिटास्यले अर्थतन्त्र चलायमान भएको देखिन्छ। यसरी पनि देश चल्छ? कतिदिन चलाउनसकिन्छ? देश र जनता दुहराउनुभन्दा भएका छन्। अधिभावक बन्न कुनै नेता तैयार देखिएनन्। यस्ता विषयमा पुनर्विचार किन नगर्ने? - फणिन्द्र राज वल

साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड
द्वारा प्रवर्द्धित
डि.टी. ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

ISI स्टार्टअपको मित्र वाहिर रवर कोट अै दीवगा रिटलको जाली भएको ३ महको होजापाइप
उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
एल. प्रोजेन अर्भ न सकिने फ्लारिडक सिल भएको रिप्लेण्डर
कन्स्यूट प्रविधिबाट चलेको एलएन. तौलमा रोडै आला दायक हलुकोरो

साल्ट ट्रेडिङ्ग समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू